

de Moeial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel
Gratis en onbetaalbaar sinds 1983

November 2012

België - Belgique

P.P. - P.B.

1160 Oudergem

Gemeenteplein

BC31570

HELENE CASMAN: "Ik ben niet van plan om in stilte te vertrekken" 6

Eredocoraten: In 2013 enkel voor vrouwen 8

Interview met Mujeres: Spaanse garagerock uit Barcelona 22

Inschrijvingsgeld: Onbetaald studiegeld vermeld op examenblad 11

INHOUD

Nieuws

- 4 **Onderwijsnieuws**
- 5 **VUB-eredoctorandi 2013 zullen enkel vrouwen zijn**
- 5 **VUB-studentenraad wordt Stuvoraad**
- 31 **De Raad**
Mysterieuze omzettingstabellen

Reportage

- 11 **Professor heeft weet van (on)betaald inschrijvingsgeld**
- 12 **Studenten, onzichtbare bewoners van gemeenten**
Analyse van verkiezingsprogramma's
- 14 **Van communist tot conservatief flamingant**
Alois Gerlo, eerste VUB-rector
- 16 **Studentenbewegingen anno 2012**
Barcelona
- 28 **Noordpool, bron van olie en conflict**

Interview

- 6 **"Ik ben niet van plan in stilte te vertrekken"**
Interview met H el ene Casman

Cultuur

- 22 **Catalaanse band Mujeres veroverd de wereld**
- 29 **David wants to fly**
Film

Opinie

- 3 **Edito**
Wrok
- 18 **Vermarkting van de VUB?**
Pro versus contra
- 19 **Brussel tussen verleden en toekomst**
- 20 **Deel dit maar niet op facebook**
Of misschien toch wel
- 25 **Beloftes als excuus voor ledigheid**
- 26 **Nobeles barbarij**

Foto voorpagina: Manly Callewaert

EDITO

Wrok

“**B**ezing, *Godin, de wrok van Peleus' zoon Achilleus.*” Het is de eerste zin van het door Homeros in dactylische hexameter geschreven heldendicht, de *Ilias*. Het epos over Achilles' leed tijdens de Trojaanse oorlog. Een oorlog met vrouwen als aanleiding en inzet.

Tegenwoordig ontketenen vrouwen al lang geen bloedbaden meer. Des te vaker zijn zij onderwerp van een discussie die zo nu en dan weer oplaait, maar nooit volledig luwt; die over de plaats van de vrouw in de hogere echelons van de overheid en het bedrijfsleven. Topvrouwen zijn en blijven eerder uitzondering dan regel. Die constatering indachtig werd er een zogenaamd *genderquotum* opgenomen in het nieuwe decreet Studentenvoorzieningen: de op te richten Stuvoraad mag maar voor tweederde bestaan uit personen van hetzelfde geslacht (meer hierover op p. 5).

Waar de dramatische ironie in de *Ilias* een veelgebruikt stijlfiguur is, blijft de werkelijkheid er evenmin van gespaard. Immers, het quotum is nog niet goed en wel ingevoerd en nu al blijkt dat het ook zonder kan: twee vrouwen en twee mannen vormen het team van vicerectoren, het bestuur van de Studentenraad kent eenzelfde samenstelling en verwelkomt tevens de eerste vrouwelijke voorzitter sinds haar oprichting. Van de vier studentendiensten die vallen onder Studentenbeleid - de Studentenraad, Studiekring Vrij Onderzoek, De Moeial en het BSG - heeft enkel die laatste een man als voorzitter.

De Studentenraad kan dit jaar dus opgelucht ademhalen, maar aan de UGent is dat wel even anders. De Gentse studentenvertegenwoordigers zijn boos over de genderquota die in alle raden en commissies van de UGent zullen gelden. Dat besloot het Vlaams Parlement in juli dit jaar. Ze spraken daarop Pascal Smet aan, die, in plaats van het brandje te blussen, nog wat extra olie op het vuur gooide. Hij noemde de *stivers* kleinburgerlijk wegens verzet tegen de gendernormen, terwijl de studenten de bindende norm op hun beurt ondemocratisch en niet praktisch vinden. We kennen de bezwaren: instellingen of opleidingen met voornamelijk mannen of juist een meerderheid aan vrouwen worden veroordeeld tot een nog grotere inspanning om studentenvertegenwoordiging in orde te krijgen. De democratie, nog zo'n mooie Griekse

uitvinding, staat volgens de Gentse studentenraad (GSR) op de helling.

De Vlaamse studentenkoepel (VVS) heeft nochtans vorig academiejaar al een brief gestuurd met daarin de oproep om een streefcijfer in te voeren in plaats van een bindend quotum. Zo'n richtlijn laat immers toe rekening te houden met de specifieke situatie van sommige instellingen. Die brief vond evenwel geen gehoor en studentenvertegenwoordigers blijven achter de feiten aan en tegen muren op lopen.

Gebrek aan inspraak is overigens niet enkel een probleem in het dossier van de vrouwenquota. Ook bij de onderhandelingen over de tweejarige master bleef het ministerie oostindisch doof en blind voor de opmerkingen van VVS. De minister realiseert het zich misschien niet, maar dat Homeros blind was, betekent geenszins dat blindheid voor een politicus verkieslijk is. We weten immers allemaal dat decreten geen heldendichten zijn.

In Gent pikken ze de miskennis van de studentenstem dus niet en Smet mocht dan ook een open brief in de bus verwachten. De felle Gentse reactie is er misschien gekomen omdat men in Gent een dergelijke gang van zaken, in tegenstelling tot in Brussel, niet gewend is. In onze streek is de student al langer monddood en heeft hij een heuse mediastorm nodig om zelfs maar eens te mogen praten met de Brusselse politici. De MIVB-abonnementen kunnen als voorbeeld dienen: pas nadat de studenten hun grieven aan de pers kenbaar maakten, mochten studenten aantreden op de kabinetten. Structureel overleg met het Gewest bestaat echter niet en de overvloed aan gemeenten legt ook de studenteninspraak op lokaler niveau meer dan lam. Net als de Olympische Goden zijn de Brusselse ministers slechts bereikbaar na constante smeekbeden en offerandes, waar ze vervolgens nu eens wel en dan weer niet op reageren.

Toegegeven, het kabinet van Bruno De Lille poogt inmiddels een overleg tussen studenten en Gewest op poten te zetten. Daar moest echter eerst het MIVB-studentenabonnement voor sneuvelen. Als het structureel overleg een feit wordt, dan weet u dus wat het u gekost heeft.

Stéphanie Romans, hoofdredacteur

ONDERWIJSNIEUWS

◆ **Verwarring** troef omtrent het organisatorschap van de derde editie van de **Week van de Verlichting**. In eerste instantie leek “door gebrek aan mankracht” noch Studiekring Vrij Onderzoek (VO), noch het Brussels Studentengenootschap (BSG) de leiding op zich te willen nemen. De subsidie van €20.000 van de Unie voor Vrijzinnige Verenigingen (UVV) dreigde dus onbenut te blijven.

Intussen lijkt het erop dat er dan toch een oplossing voorhanden is. Op aandringen van UVV blijft de Week van de Verlichting bestaan, zij het in een nog nader te bepalen vorm. Zowel BSG, VO, de Oud-Studentenbond (OSB) als de Studentenraad zullen proberen de organisatie veilig te stellen. De Studentenraad reserveert alvast een budget van 1000 euro in de begroting.

◆ **Studenten** die in het tweede semester op Erasmus willen, zullen pas in december uitsluitel krijgen over hun beurs. Voor **Erasmusbeurzen** in het eerste semester hevelde de Europese Commissie al 99,13% van het Erasmusbudget over naar de nationale instellingen die de beurzen per land verstrekken. Daardoor is er voor het tweede semester een tekort van 90 miljoen.

De Europese studentenkoepel ESU, is bezorgd: “Hoe kunnen we van studenten verwachten dat zij kiezen voor een buitenlandse ervaring als zij in onzekerheid blijven over hun beurs?”, aldus ESU-voorzitter Karina Ufert. Oostenrijk, Groot-Britannië, Duitsland, Finland, Nederland en Zweden willen alvast de benodigde 6,8% niet meer vrijmaken voor het budget van 2013. De toekomst van veel Erasmusstudenten wordt hiermee dus onzeker.

◆ Het dossier aangaande de **tweejarige master** blijft aanslepen, maar studenten hebben nog steeds weinig in te brengen. De Vlaamse Vereniging van Studenten (VVS) is niet bepaald opgezet met het gebrek aan inspraak. Na de afkeuring van alle aanvraagdossiers organiseerde het kabinet van minister Smet samenkomsten met vertegenwoordigers; studenten waren hier niet welkom. VVS noemt dit een “blamage” en roept het ministerie en onderwijsinstellingen op om studenten rechtstreeks te betrekken.

◆ Het **Centrum voor Algemeen Welzijnswerk Mozaïek** (CAW) is verhuisd. Vanaf nu moeten jongeren voor psychosociale hulp het centrum bezoeken in de vroegere lokalen van *Vesalius College*, te Triomflaan 32. Het CAW stelt vast dat de vraag naar dergelijke hulp sterk gestegen is. Van

2009 tot 2011 kwamen er maar liefst 60% meer jongeren over de vloer. Het centrum ziet een tweeledige verklaring voor die stijging, namelijk de grotere bekendheid van de dienst en de problemen waar jongeren tegenwoordig mee kampen. Die problemen stellen zich vooral op het gebied van angst, depressie, stress en onzekerheid. Volgens het CAW is dat het gevolg van een maatschappij waarin jongeren een steeds grotere prestatiedruk ervaren.

◆ De **VUB-Studentenraad** probeert haar achterban meer te betrekken bij de besluitvorming met een zogenaamde *Dropboxactie*. De dropbox is in feite het e-mailadres van de Studentenraad waar studenten hun ideeën of grieven naartoe kunnen sturen. De beste, meest haalbare voorstellen zullen daarna onderzocht en eventueel uitgevoerd worden. Een greep uit de voorstellen tot dusver: een pastabar als aanvulling op het reeds bestaande resto- en broodjesaanbod, slaatjes in de zomer en meer bakken voor afvalscheiding op de campus.

◆ De Studentenraad ging akkoord met de opgestelde **beschermingsmaatregelen** voor studenten die vóór het academiejaar 2013-2014 ingeschreven waren aan één van de inkantelende opleidingen van de **Erasmushogeschool Brussel**. De overeenkomst stelt kortweg dat alle verworven of gedelibereerde credits en vrijstellingen uitgereikt door de EhB onverkort overgenomen worden door de VUB in 2013. Met ingang vanaf dat jaar zullen voormalige EhB-studenten wel integraal onderhevig zijn aan het Onderwijs- en Examenreglement van de VUB.

◆ De Studentenraad van Louvain-la-Neuve (Assemblée Générale des étudiants de Louvain, afgekort AGL) heeft zich opnieuw aangesloten bij de **Franstalige studentenkoepel FEF**. Met een ruime meerderheid verkozen ze zo FEF boven Unécof, die andere studentenkoepel, om hun belangen te verdedigen op gemeenschapsniveau.

De reden waarom AGL een klein jaar geleden opstapte, was de onvrede vanwege de inhoudelijke lijn van FEF en het politiek engagement van bepaalde bestuurders. Volgens FEF-voorzitter David Méndez Yépez, overigens voormalig voorzitter van AGL, is de hereniging te danken aan een nieuw bestuur, vernieuwde statuten en transparantie omtrent de banden tussen FEF-bestuurders en de politiek.

(nb, jj, sr)

Bron: esu-online.org

ESU-voorzitter Karina Ufert

Logo Week van de Verlichting

Bron: europa.eu

Androulla Vassious, Eurocommissaris Onderwijs

VUB-eredoctorandi 2013 zullen enkel vrouwen zijn

De Vrije Universiteit Brussel zal voor de eredoctoraten in 2013 enkel vrouwen in overweging nemen. Het voorstel van rector Paul De Knop wordt gesteund door de Raad van Decanen en de VUB-vrouwenraad. De beslissing dateert al van voor de zomer. Het gaat wel enkel over de eredoctoraten van het jaar 2013.

Rector De Knop legt uit waarom: “Het is onder meer bedoeld als statement om in de toekomst meer aandacht te hebben voor een evenwichtige man-vrouwverdeling bij de kandidaten. Het voorstel is op mijn initiatief gelanceerd en is ingegeven door de vraag van de overheid om meer aandacht te hebben voor gendergelijkheid. Ook het recente *BOF-besluit* (dat de verdeling regelt van de Bijzondere Onderzoeksfondsen voor fundamenteel on-

derzoek) gaat in die richting.” In dat BOF-besluit wordt de verdeelsleutel van de fondsen onderhevig gemaakt aan nieuwe maatregelen om het gender-evenwicht in het academisch onderzoek te bevorderen.

De eindbeslissing om de eredoctoraten toe te kennen komt echter de Raad van Bestuur van de VUB toe, die nog steeds anders kan beslissen. Over de kandidaten zelf is vooralsnog niets bekend. De eerste lijst met voorstellen wordt op 19 november aan de Raad van Decanen voorgelegd. Daarna moeten ook de VUB-Senaat (adviesorgaan bestaande uit de rector en per faculteit een (buiten)gewoon hoogleraar) en de Raad van Bestuur hun goedkeuring geven.

Misschien krijgt het plan in afgeslankte versie wél een bestendig karakter: “De VUB-vrouwenraad heeft me ook gevraagd om dit voorstel een meer duurzaam karakter te geven door in de toekomst de faculteiten te verzoeken steeds zowel een vrouw als een man als kandidaat voor te dragen”, stelt de rector. Die VUB-vrouwenraad, met professor fysica Catherine De Clercq als drijvende kracht, is een informeel orgaan dat in 2010 het levenslicht zag. Het vrouwen netwerk bestaat uit collega's die alle aspecten van gendergelijkheid onder de aandacht willen brengen. “Ik steun dat voorstel en ben dan ook van plan het in de toekomst structureel uit te werken”, besluit de rector.

(rc) ♦

VUB-Studentenraad wordt Stuvoraad

Volgens het nieuwe *decreet betreffende de studen-tenvoorzieningen in Vlaanderen* (Stuvodecreet) dat op 1 januari 2013 van kracht wordt, moeten alle universiteiten en hogescholen een Stuvoraad oprichten. De bevoegdheden van deze raad overlappen die van de huidige VUB-Studentenraad. Daarom hebben de Studentenraad en de Raad van Bestuur beslist de studentenvertegenwoordigers die nu in de Studentenraad verkozen zijn eveneens aan te duiden in de Stuvoraad. De leden van de Studenten- en Stuvoraad zullen dus dezelfde zijn.

In de praktijk komt het erop neer dat de Studentenraad de helft van de verkozenen aanwijst als lid van de Stuvoraad. De Raad van Bestuur neemt de andere helft voor haar rekening. Het decreet verplicht namelijk een paritaire samenstelling van de Stuvoraad: 50% van de leden moet worden aangeduid door studenten, de resterende 50% wordt benoemd door het instellingsbestuur.

“Deze beslissing is echter enkel van kracht in 2013”, aldus vicevoorzitter Sociale Zaken Joerie Lersberghe. Over de samenstelling op de lange termijn wordt nog nagedacht. Er is namelijk een aantal moeilijkheden met een fusie van Stuvo- en Studentenraad zoals voorzien voor het jaar 2013. “Een Stuvoraad moet namelijk, buiten paritair samengesteld, ook in genderevenwicht zijn. Maximaal tweederde van de leden mag behoren tot hetzelfde geslacht. Laten het nu net die regels zijn die bij democratische studentenverkiezingen weleens een probleem kunnen veroorzaken. Voor 2013 voldoen we aan die criteria. We zoeken nu naar een manier om een, in dit opzicht ongunstige verkiezingsuitslag in de toekomst te kunnen opvangen”, vult Lersberghe aan. Een definitieve oplossing biedt zich echter nog niet aan.

Wat blijft er eigenlijk nog over van de Studentenraad als de Stuvoraad het grootste deel van haar be-

voegdheden opsloort? “De Studentenraad zou dan een orgaan worden met enkel adviesrecht”, legt studentenraadsvoorzitter Isabelle Selleslag uit. “Dat kan ook niet anders, omdat de meeste bevoegdheden decretaal bij de Stuvoraad liggen”, verduidelijkt Lersberghe.

De Studentenraad in Gent is alvast niet blij met de gendernorm in het decreet. “In Gent is dit quorum ingevoerd voor alle raden en commissies”, aldus Selleslag. “Waarom dat zo is, is mij niet geheel duidelijk. Aan de VUB is dit niet het geval.” Het probleem stelt zich aan de VUB dus minder dringend dan in Gent, maar ook hier is voorlopig nog onduidelijk hoe een 'ongunstige' verkiezingsuitslag omgezet kan worden naar een democratische en decretaal correct samengestelde Stuvoraad. ♦

(sr)

“Ik ben niet van plan om

*De carrière van voormalig vicerector Studentenbeleid **Hélène Casman***

TEKST: RUBEN CLAESEN
FOTOGRAFIE: MANLY CALLEWAERT

Gratie uit zich niet in gedragingen. Het zit niet verstopt in de kleine nuance van het gesproken woord, is niet terug te vinden in die fijne trek van het gelaat. Gratie heeft niets te maken met de gewaarwording van onze zintuigen. Zoals het leven is gratie een illusie; de onbereikbare schoonheid die ons, steeds slechts nadien, in de greep heeft gekregen. “Of op emeritaat gaan een beetje sterven is? Neen. Ik zal een bladzijde omdraaien, en het leuke daaraan is dat er nog een bladzijde na komt. En die is onbeschreven.”

Hélène Casman is nog even professor familierecht, maar geen vicerector Studentenbeleid meer. In juridische termen heet zoiets *het verstrijken van de termijn*. Die levensarmoede van de vaktaal heeft mijn gespreksgeenoot gelukkig niet overgenomen. Antwoorden doet ze steeds in wat zich het best laat omschrijven als gevoelstaal, met de juridische situatie slechts als verduidelijkende puntjes op de i.

Het was niet anders op de vergadering van de Studentenraad van 5 juli 2012, de laatste die ze bijwoonde in haar hoedanigheid als vicerector. Nooit heb ik iemand gezien die zo oprecht gelukkig leek toen de agenda afgewerkt was. Niet omdat ze de sluimerende ogen eindelijk kon doen ontwaken door hen te laven aan de buitenlucht – sluimeren

hebben die ogen immers nooit gedaan – wel omdat háár plechtig moment was aangebroken. De hoorbaar geroerde woorden van haar afscheidsspeech werden onthaald op een staande ovatie.

“Ik heb dan ook een bijzondere tijd beleefd als vicerector Studentenbeleid en raadgevend lid in de Studentenraad. Ik heb van dichtbij mogen meemaken hoe studenten van hun participatierecht hebben gebruikgemaakt. Ze zijn daar zeer volwassen en doordacht mee omgesprongen. Daar word ik blij van. Dat heb ik in mijn toespraak willen benadrukken, maar er zat natuurlijk meer in. Het verstrijken van al die termijnen, zoals volgend academiejaar ook mijn periode als hoogleraar, stemt een beetje tot melancholie, tot heimwee. Tijd-

perken afsluiten zijn belangrijke momenten die benadrukt moeten worden. Dan zijn woorden op hun plaats die plechtiger van aard zijn, die extra benadrukken wat er bijzonder is aan een speciaal moment.”

Het vicerectorschap Studentenbeleid is van recente makelij. In 2004 was Michel Magits de eerste die de functie bekleedde. Dat was nog onder rector Ben Van Camp. Vier jaar later volgde Hélène Casman hem op. Het was de tweede keer dat Magits haar voorafging; zij had hem ook al opgevolgd als decaan. Het leven doorwrocht door opvolging. “Ik apprecieer Michel Magits al zolang ik hem ken. Dat is grotendeels wederkerig, denk ik. Wij hebben twee heel verschillende persoonlijkheden.

in stilte te vertrekken”

ector

n

Ik schat mezelf wat uitbundiger in, zal sneller naar de mensen toestappen, terwijl Michel eerder wachtte tot de mensen naar *hem* toekwamen. Ik heb veel van hem geleerd zonder hem te willen kopiëren; dat zou immers niet gewerkt hebben. Mijn temperament is heviger. Dat is het trouwens in alles wat ik doe.”

De herinneringen naar andere tijden borrelen vanzelf op. Ons gesprek zou voor de eerste keer de tijdsgrens van één decennium overschrijden. Het gebeurt ongevraagd, maar het is goed. Het is onzer beide onderhuidse drang. Die van haar is sterker. “Mijn relatie tot Michel Magits is nog meer bijzonder omdat ik hem heb leren kennen als student toen ik zelf assistent aan de Rechtenfaculteit was”,

lacht ze. “Hij had toen al geschiedenis gestudeerd en was medewerker van professor John Gilissen, die ook geschiedenis en rechten gestudeerd had en auditeur-generaal van de Krijgsraad was. Michel Magits deed ook zijn legerdienst bij hem. Hij kwam me opzoeken in verband met het vak Huwelijksvermogensrecht. De eerste keer dat ik Michel Magits heb ontmoet, droeg hij dus een legeruniform.”

REVOLTE

Hélène Casman is een kind van '68. Ze studeerde van 1965 tot '70 aan de ULB en maakte de studentenopstand van nabij mee. Ze haalt studentenparticipatie, vooral dan in de raad van bestuur, aan als

een van de belangrijke doelstellingen. “De raad van bestuur van de ULB was voor '68 uitsluitend samengesteld uit professoren en gecoöpteerden uit de politieke of economische wereld, of uit traditionele geldschietters van de universiteit. Geen technisch, administratief of assiterend personeel, en dus ook geen studenten.”

“De vraag naar studentenparticipatie was niet voor iedereen vanzelfsprekend. Ik herinner me een hoogleraar die deed alsof het einde van de universiteit in zicht was toen de participatie eindelijk op de agenda stond. “De raad van bestuur gaat dat toch niet toestaan?”, reageerde hij radeloos. In de geest van sommige proffen moesten studenten vooral hun plaats kennen, zijnde in het leslokaal,

“De eerste keer dat ik Michel Magits heb ontmoet, droeg hij dus een legeruniform.”

volgens het aloude ex cathedra-model. Dat alles stond niet in de weg dat de raad het voorstel aanvaard heeft. Toen de vergadering gedaan was, kwam de bewuste hoogleraar, wit van *colère*, terug naar buiten, zijn woede niet wegstekend tegenover de euforische studenten die aan het juichen waren.”

Instellingen die een deel van hun macht afstaan, H el ene Casman heeft er bewondering voor. “Ze hadden ook kunnen wachten tot de storm ging liggen. *Als het kalmeert in Parijs, zal de storm hier ook wel overwaaien.* Maar dat hebben ze niet gedaan. De studenten hebben gelijk gekregen. Het was een vreemde situatie van studenten die op de campus kampeerden en leslokalen bezetten. En zie, het heeft geloond. Inmiddels kent dat enthousiasme wel een terugval: eens het verworven was, moest er niet meer voor gevochten worden. Het blijft moeilijk om studenten te mobiliseren. Niet alle plaatsen zijn ingenomen, maar het brengt me vreugde dat zij die het doen, het ook zo goed doen. Zolang er maar een handvol studenten van overtuigd blijft.”

De onvrede van eind jaren '60 ging natuurlijk over veel meer dan louter studenteninspraak. Aan de poten van het spreekgestoelte van de professor werd gezaagd, zijn autoriteit in vraag gesteld. “Sommige proffen verantwoordden zich voor niets. Ze kwamen of ze kwamen niet, er was wel of geen cursus. Studenten moesten hen maar aanvaarden zoals ze waren. Na Mei '68 zijn ze verplicht geweest om zichzelf in vraag te stellen, aan de willekeur werd paal en perk gesteld. Dat is een boodschap die veel indruk op mij heeft gemaakt. Ik denk dat ik niet  en keer een auditorium ben binnengestapt zonder het als een privilege te beschouwen om les te geven. Ik heb ervoor moeten werken, het is me niet als een geschenk in de schoot geworpen. Al neemt dat niet weg dat ik me bewust moest en moet zijn van de manier waarop ik mijn kennis wil overdragen en de studenten stimuleren. Daar is niets vanzelfsprekends aan. Het vereist een inzet van de hele persoon. Drie uur les geven, dat voel je, daar heb je je aan gewijd, met veel energie.”

BRIEFJE VOOR DE DIRECTEUR

“U vraagt natuurlijk iets waar mijn bescheidenheid moeilijk mee te verenigen is”, zegt ze traag en bedachtzaam wanneer ik vraag of de visie op haar vakgebied familierecht vernieuwend was. Begin jaren '70 was het Burgerlijk Wetboek nog steeds god in de rechtenopleiding en de verzameling van de verschillende burgerrechtelijke vakken vormde dan ook de hoofdmoot. “Het heeft nog lang geduurd vooraleer vakken als Europees Recht of Vennootschapsrecht een behoorlijke plaats in het curriculum toebedeeld kregen. Maar goed, ik stelde vast dat de professoren van die burgerrechtelijke vakken niet met elkaar overlegden. De vakken sloten wel op elkaar aan, maar er was te weinig aandacht voor de precieze link ertussen en wat het effect daarvan was op de burger.”

“In het bijzonder vond ik dat er te weinig verbanden werden gelegd tussen het huwelijksvermogensrecht en het erfrecht. Die correctie wilde ik maken en ik heb er mijn doctoraat aan gewijd: wat gebeurt er met het vermogen tijdens het huwelijk, na een scheiding of na een erfenis? Je nestelen in een vakgebied gebeurt door een wisselwerking: je begint iets beter te kennen, je wil daar nog méer van kennen en uiteindelijk voel je je goed in dat vakgebied net omdat je er veel over weet. Nu goed, ik heb mijn proefschrift in 1976 verdedigd en het idee erachter is in 2012 nog brandend actueel en ook aanvaard. Er wordt nog steeds over gepraat, misschien een aanwijzing dat het toch wel een goed onderwerp was.”

De carrière van de professor heeft zich niet enkel op een campus afgespeeld. Ze was ook achttien jaar notaris, van 1982 tot 2000. Ze laat er geen twijfel over bestaan; de combinatie tussen het hooglerarschap en het notarisambt heeft haar verrijkt,

enorm. “Ik ben er zeker van dat ik een betere prof ben geweest omdat ik notaris was en een betere notaris omdat ik prof was. Ik mocht van nabij meemaken wat mijn kennis voor mensen kan betekenen. Die kennis werd omgezet in iets bruikbaar. Op menselijk vlak was dat schitterend om te doen. Vaak hingen mensen hun hoop aan mij op, en dan is het geweldig om hen opgelucht en gerustgesteld te zien vertrekken vergeleken met de bedrukte manier waarop ze waren binnengekomen.”

“Zo herinner ik mij een koppel dat een kind als baby had toevertrouwd gekregen. De oorspronkelijke ouders waren op de dool en verhuisden erg vaak. Om de adoptie af te ronden had ik echter de handtekeningen van die mensen nodig. Het heeft erg lang geduurd eer ik hen had opgespoord en overtuigd om in te stemmen met die adoptie. Toen ik dan eindelijk de handtekeningen van die mensen had, heb ik me het volgende bedacht: ik ga de adoptieve ouders straks nieuws brengen waar ze al twee jaar op wachten en de volgende vraag zal dan ook ongetwijfeld zijn: *Wanneer kunnen we komen tekenen?* Dan wil ik niet antwoorden met *Volgende week*, maar wil ik kunnen zeggen: dadelijk. Ik wist dat zij een winkel uitbaatten die om half zeven sloot, dus belde ik hen op om kwart over zes. En inderdaad, hun eers-

te vraag was zoals ik ingecalculeerd had. “Zodra jullie winkel dicht is”, antwoordde ik. “We sluiten de winkel nu!”, klonk het dolblij aan de andere kant van de lijn.”

“Ook het kereltje was meegekomen naar mijn kantoor en hij volgde het hele gebeuren met bijzonder veel aandacht. Toen ik hem vroeg of hij wist waarom hij hier was, zei hij: “Ja, ik ga nu eindelijk de naam van mijn papa dragen.” Ik zag dat hij echt betrokken was, en toen zijn nieuwe ouders hun handtekeningen onder de akte zetten, stelde ik hem voor dat hij ook zijn naam onder het document zette. De moeder schrok zich een hoedje, ze dacht – onterecht – dat de akte niet meer geldig zou zijn. Eens het drietal gerustgesteld was, pakte de jongen vervolgens een pen beet en concentreerde zich met uitgestoken tong. bijna was hij eraan begonnen of hij vroeg nog snel welke naam hij precies moest neerschrijven. “Schrijf je voornaam maar”, zei ik, “die verandert niet.” Toen ik hen dan naar de deur begeleidde wilde dat ventje me nog iets vragen: of ik geen briefje voor de directeur van zijn school kon maken. “Wanneer ik hem morgen ga zeggen dat mijn naam veranderd is, gaat hij me niet geloven.” Een schitterende herinnering.”

BEVLOGEN

Tweemaal wordt in ons één uur durend gesprek het puntje van de stoel opgezocht. Een eerste keer wanneer het over de genderquota gaat die in de te richten Stuvoraad moeten worden opgenomen

tie is er ondernomen om de meisjes te overtuigen om rechten te gaan studeren. Neen, ze hebben dat zélf verwezenlijkt. Dat heeft tijd gevraagd – veertig jaar, toch twee generaties of acht studentengeneraties – maar de groei is toch wel aanzienlijk. Die vrouwen hebben het enkel aan zichzelf te danken. Ik ben dus niet gelukkig met die maatregel, en ook niet met het voornemen van de rector om de eredoctoraten voor 2013 enkel aan vrouwen toe te kennen. Zo ontstaat het risico dat een vrouw het gevoel krijgt op een spreekgestoelte of podium te staan omdat ze vrouw is, en niet omdat ze daar de verdiensten voor heeft.”

Even ontluikt de Mitterand in professor Casman. De evolutie van het aantal vrouwelijke studenten is mooi, zo plaats ik me in de rol van quotavorstander, maar de wereld van hoogleraren en doctorandi blijkt toch nog steeds een mannenwereld. “So what? Met begeleidende maatregelen heb ik geen probleem. Rekening houden met de zwangerschap van een onderzoekster en haar termijn aanpassen, bijvoorbeeld, maar dat is natuurlijk totaal iets anders dan quota. Net als iedereen hebben vrouwen nood aan een voorbeeld, een rolmodel dat ze voor ogen kunnen houden. Dat is des mensen, denk ik. Zonder voorbeeld hebben meisjes of vrouwen niemand om zich aan te spiegelen.”

Begeestering vult een tweede keer het kantoor op het einde van het gesprek. Van een andere aard weliswaar; de kritische noot wordt een ode aan de moed. Op de VUB-alumnidag van 22 september

ouders waren studenten en hebben bijgevolg hun studie moeten onderbreken. Toen de universiteit in '44 weer opening, heeft mijn vader twee verloren jaren in één zittijd ingehaald. Meteen na de opening had het bestuur immers beslist om een volkomen vrije zittijd te organiseren, alle examens mochten door elkaar worden afgelegd. De ULB besefte namelijk dat niet iedereen van universiteit veranderd was en in Leuven of in Luik was gaan studeren, maar dat er ook heel wat studenten bij het verzet betrokken waren of aangehouden waren en daarom hun studies niet konden verderzetten. Tijdens de voorbereiding van die bijzondere zittijd hebben mijn ouders elkaar dan ontmoet, het spreekt voor zich dat dit verhaal me dus bijzonder dierbaar is. Ik spiegel mij eraan. Natuurlijk moeten we er niet op hopen dat we zulke moed kunnen opbrengen in een soortgelijke situatie vandaag, maar we moeten dat voorbeeld wel in ons dragen: opstaan en verzet tonen tegen al dat onaanvaardbaar is.”

“Bijna had ik in mijn speech ook het voorbeeld aangehaald van Jean-Jacques Amy, gynaecoloog en inmiddels professor emeritus. Toen het nog strafbaar was, heeft hij het aangedurfd om de zwangerschap van jonge meisjes te aborteren. We spreken dan over meisjes van 14 à 15 jaar: het zou nefast voor hen geweest zijn als ze hun zwangerschap tot het einde hadden moeten voeren. Hun lichaam was daar niet klaar voor en hij wilde hen voor dat onheil en voor clandestiene abortus behoeden. Vaak heeft hij me verteld over hoe de gerechtelijke politie met groot machtsvertoon bij hem op kantoor was binnengevallen. Een tiental agenten eiste de dossiers van de patiënten op. “Geen sprake van”, zei Amy. “Jullie moeten het zelf weten als jullie me willen aanhouden, maar de namen van mijn patiënten zal ik jullie niet geven, nooit!” Uren zijn ze in zijn bureau gebleven. Uiteindelijk is hij daadwerkelijk veroordeeld geweest, waarop de procureurs-generaal unaniem aan de minister van Justitie hebben laten weten dat het op deze manier niet verder kon. Zulke daden mogen we nooit vergeten.”

LUISTER

Grote verhalen op plechtige momenten, Héléne Casman wil dat ze verteld blijven worden. Haar eigen verhaal is professioneel nog niet gedaan. Na dit academiejaar wordt ze professor emeritus, maar *uitgediend* is ze dan nog niet. Ze zal zich nog even blijven inzetten voor de notariaatsopleiding en blijft nu ook nog opdrachthouder voor Juridische Zaken. Hoe dan ook, het vertrek zal niet ingetogen zijn. “Het zal niet met stille trom gepaard gaan. Ik zal nadrukkelijk afscheid nemen, er moet iets *blijven hangen*. Erna zal ik niet ongelukkig worden, ik heb een karrenvracht aan prachtige herinneringen en bovendien heb ik de gave van selectieve herinnering: ik onthoud enkel de positieve dingen. Aan mij om die volgende bladzijde te schrijven.” ♦

“Ik denk dat ik niet één keer een auditorium ben binnengestapt zonder het als een privilege te beschouwen om les te geven.”

(lees p.5). “Ik ben tegen quota in het algemeen. Quota zijn te gedwongen. Bovendien zouden er quota kunnen worden ingevoerd voor allerlei andere soorten ongelijkheden, al ligt de focus nu op gendergelijkheid en participatie. Als de gendergelijkheid op deze manier moet worden afgedwongen, is dat niet goed voor de instelling, noch voor de mannelijke en vrouwelijke participatie. Ik geloof er niet in. Ik haal in dit verband graag het voorbeeld aan van de genderverhouding in onze Rechtenopleiding. Veertig jaar geleden, toen ik studente was, was tien procent van de rechtenstudenten vrouw, nu zestig procent. Geen enkele ac-

zag Héléne Casman haar kans schoon om te herinneren aan de halsstarrige onwil van de ULB om te buigen voor de Duitse bezetter (lees p.10). “Niet alleen is dat een schitterend verhaal dat perfect illustreert wat VUB'er zijn voor mij betekent, ik heb er ook een persoonlijke band mee. Mijn grootvader aan moederskant was lid van de raad van bestuur die beslist heeft om de universiteit te sluiten, in weerwil van de Duitse druk om professoren rechtstreeks aan te duiden.”

“Mijn grootvader was een van de personen die aangehouden is na de beslissing tot sluiting. Mijn

de ULLB ten tijde van de bezetting

Herfst, 1941. De Duitse bezetter wilde zich al een hele tijd rechtstreeks en indringend inlaten met het beleid van deze universiteit – de ULB werd als onafhankelijke instelling die de vrijheid van denken propageert, meer dan de andere universiteiten, door de Duitsers geïsoleerd.

Er was zelfs een Duitse commissaris aangewezen, die, zo luidde het officieel, moest bewaken dat “de universiteit geen politieke standpunten zou innemen die een duurzame vrede in de weg zouden staan.” Vertaal: er moest voor gezorgd worden dat allen die enigszins anti-Duits waren, uit de universiteit werden verbannen, en dat ook hier de *Nieuwe Orde* zou gaan heersen. Professoren die hun onderwijs niet meer konden verstrekken omdat ze gevangen genomen waren, omdat ze gedeporteerd waren, omdat ze naar Engeland waren gevlucht of omdat ze overleden waren, moesten onder het wakend oog van de Duisters door de ‘juiste’ kandidaten worden vervangen. Vertaal: door professoren die Duitsgezind waren en het nazi-gedachtengoed zouden verspreiden.

Vermits de rector en de raad van bestuur niet geneigd waren om de Duitsers daarin te volgen, besliste die Duitse commissaris dan maar om zelf de professoren aan te wijzen. Er hoefden geen vacatures meer verschijnen, hij zou de goede kandidaten wel rechtstreeks aanschrijven en er eigenhandig voor zorgen dat ze een dossier indienden. En omdat ook dat op weerstand van de universiteit stuitte, wilde de commissaris uiteindelijk zelf tot benoeming overgaan van de in zijn ogen meest geschikte kandidaten.

24 november 1941. De raad van bestuur van de universiteit komt bijeen en overweegt hoe hiermee om te gaan. De universiteit mag de principes en de belangen waarvan zij de bewaker is, niet laten miskennen; ze kan niet dulden dat het Duits militair gezag haar maatregelen oplegt die daarmee in strijd zijn. Ze moet haar zending overeenkomstig haar overtuiging kunnen verderzetten. Wordt dat onmogelijk gemaakt, dan moet het onderwijs geschorst worden, en moeten de deuren van de universiteit worden gesloten. Deze beslissing wordt met unanimité genomen.

25 november 1941, 10u. Om 10 uur melden alle professoren in hun auditoria dat de raad van bestuur beslist heeft omwille van eenigheid met de Duitse overheid, de cursussen om 10 uur te schorsen. “Het is 10 uur, de cursussen zijn geschorst.” Een lang belsignaal luidt. Een dramatisch, emotioneel en beladen moment. De studenten applaudisseren – wat ze nog niet weten is dat heel snel nadien heel wat lessen clandestien verder gedoceerd zullen worden.

25 november, 10u15. De raad van bestuur had ook beslist om het militair gezag correct in te lichten over deze beslissing. Dus op diezelfde dag gaat rector Van den Dungen de beslissing tot sluiting aan Franz Petri, de Duitse gezagsdrager, melden. De afspraak was om 10 uur, maar hij moest een kwartier wachten voor hij ontvangen zou worden. “Bel onmiddellijk uw secretaris op, en roep deze beslissing terug!”, roept Petri woedend. “Te laat, mijnheer Petri, de studenten hebben de campus reeds verlaten.”

25 november, 17u. Op bevel van Petri komt de raad van bestuur opnieuw bijeen. De raad handhaaft de genomen beslissing. Als de rector

dit opnieuw ter kennis komt brengen aan de Duitse gezagsdrager, zegt deze hem: “U zou beter de orders opvolgen. Weet u wel wat u anders te wachten staat?” De rector antwoordt: “Ja, dat weet ik, ik ben erop voorbereid. Kijkt u maar.” En hij wijst naar zijn reiskoffer die hij reeds bij zich had.

1 december 1941. Brief van het militair gezag aan alle professoren: ze moeten hun onderwijs hervatten, zoniet zullen er sancties volgen. Van de 299 professoren die deze brief kregen, hebben er 281 geweigerd hieraan gevolg te geven. Slechts 18 hebben geantwoord dat ze bereid waren hun colleges te hervatten.

3 december 1941. Brief van de studentenvereniging Association générale des Etudiants de l’ULB (Algemeen Hoogstudentenverbond Vrije Universiteit): “Wij kunnen niet aanvaarden dat andere machten dan de academische overheid onze professoren aanduiden. Wij zijn gelukkig dat onze professoren zich standvastig en waardig hebben opgesteld en willen ze hiervoor gelukwensen.” De vereniging Geen Taal Geen Vrijheid verklaart zich eveneens solidair met de academische autoriteiten. Ook dat misnoegt de Duitse autoriteit. Ze hadden gehoopt dat de studentengemeenschap zich zou splitsen in twee taalblokken. Maar ook dat is dus mislukt.

9 december en de daaropvolgende dagen. Een twintigtal professoren, onder wie de decanen van de verschillende faculteiten en de leden van de raad van bestuur, worden thuis aangehouden en naar de citadel van Hoey overgebracht. Gedurende drie maanden worden ze er opgesloten, maar uiteindelijk worden ze toch allemaal vrijgelaten. De rector en de voorzitter van de raad van bestuur hebben enkel huisarrest opgelegd gekregen.

20 november 1944, 2 jaar later. De universiteit opent opnieuw haar deuren. De academische opening vindt plaats op 20 november. De cursussen worden vanaf januari 1945 hervat, en er vangt ook meteen een examenzittijd aan zodat iedereen, in het bijzonder zij die ontergedoken of van hun vrijheid beroofd waren, onmiddellijk examen kunnen afleggen. ◆

Bronnen:

LIEBRECHT Henri, *L’Université de Bruxelles et la guerre, Bruxelles : Renaissance du livre, 1944.*

VAUTHIER Marcel, *L’Université de Bruxelles sous l’occupation allemande (1940-1944), Bruxelles : Imprimeries Cock, 1944.*

BARTIER John, *Université libre de Bruxelles, 1834-1959, Bruxelles : Université libre de Bruxelles, 1959.*

Professor heeft weet van (on)betaald inschrijvingsgeld

Elke student krijgt er vroeg of laat mee te maken: examens. Al dan niet goed voorbereid gaat de student examens afleggen op het kantoor van de professor of assistent. De zenuwen zijn te snijden en na erin geslaagd te zijn een antwoord uit te brengen op geheel onverwachte vragen verlaat hij het kantoor. De professor noteert iets (hoogstwaarschijnlijk het examencijfer) op een blad. Dat blad is een document, speciaal voorzien door de faculteiten.

Op dit document prijkt, naast de naam van het vak, het aantal studiepunten, de naam van de docent en die van de student, nog iets opmerkelijks. Er staat namelijk tevens een vermelding van onbetaald studiegeld, inclusief het verschuldigde bedrag op te lezen. Opvallend, omdat de financiële status van de student niet direct betrekking heeft op het behaalde cijfer.

Het vakgroepsecretariaat kan niet verklaren wat

deze informatie op het resultatenblad doet. Zij verwijzen verder naar het decanaat, maar noch de decaan noch het decanaat kan verklaren waarom docent of professor moet weten of studenten hun studiegeld wel of niet betaald hebben. Een medewerker van het decanaat legt uit: “Het is in principe niet de bedoeling dat de docent hiermee rekening houdt als hij u puntenblad invult. Bij het Studentenadministratiecentrum (SAC) weet men wellicht meer.”

Het SAC ontkent echter ook maar iets te maken te hebben met het document. Het centrum mag dan wel de administratie van de student opvolgen, met interne documenten van de faculteiten houdt het SAC zich echter niet bezig. Ze verwijzen andermaal naar het decanaat, dat er dus – zoals reeds vastgesteld – geen weet van heeft.

Een administratief medewerker van een tweede faculteit biedt uiteindelijk toch een verklaring: “De

vermelding van het onbetaalde studiegeld op het puntenblad werd indertijd ingevoerd met het oog op een artikel van het examenreglement.” Dat (inmiddels afgeschafte, nvdr.) artikel stelt dat een regelmatige inschrijving voor de examens slechts mogelijk is indien alle nodige getuigschriften bij de inschrijving zijn gevoegd en het collegegeld betaald werd. Zolang het inschrijfgeld niet betaald was, mocht een student geen examens afleggen.

De faculteiten hadden echter geen manier voorhanden om dit te controleren. Vandaar de vermelding op het puntenblad. Het was dan aan de professoren om te controleren wie betaald had en wie niet. Door vele problemen geraakte het systeem in ongebruik. Het is namelijk mogelijk dat het collegegeld wel al betaald is, maar nog niet verwerkt door de administratie. De vermelding van het onbetaalde studiegeld is hiervan dus een overblijfsel. ❖

(sgm)

VRIJE UNIVERSITEIT BRUSSEL
Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte

PUNTENLIJST AANVULLENDE OPLEIDINGSONDERDELEN

2011-2012
Zde examenperiode

vrijtijd basisprogramma

Samenstellende activiteiten

HOC 26,0 cu

Examen	Rolnr	Naam en voornaam	Resultaat

Onbetaald studiegeld op 01/06/2012: 502,10€

Puntenlijsten in te leveren vóór:
N.B. Neem eventueel een kopie voor eigen gebruik en geef het origineel af op het faculteitssecretariaat.

Handtekening examinator

Resultatenblad met examencijfers, bestemd voor het secretariaat

Afgedrukt op

Lezersbrief

Naar aanleiding van het artikel Studiekring Vrij Onderzoek zet UVV-subsidie VUBMUN onder druk (De Moeial, september/oktober 2012), wenst de studiekring een en ander te verduidelijken omtrent die beslissing.

Studiekring Vrij Onderzoek heeft dit jaar besloten om zijn rol als tussenpersoon tussen VUBMUN en UVV stop te zetten. Als tussenpersoon zorgde de VO voor de goedkeuring van de subsidiëring van WorldMUN. Deze beslissing is genomen na overleg binnen VO en in samenspraak met VUBMUN. De misverstanden betreffende de neutraliteit van de selectieprocedure en de transparantie van de boekhouding zijn besproken.

VO heeft deze beslissing genomen na een jarenlange moeilijke samenwerking met VUBMUN (zie ook *Subsidiëring onder vrijzinnigen* in *De Moeial* van juni 2010) en lijdt bovendien aan een tekort aan mankracht om de rol van tussenpersoon volwaardig op zich te nemen. Dit jaar wordt VUBMUN wel nog gesubsidieerd via VO, om hen voldoende tijd te geven om een alternatieve tussenpersoon of financiering te vinden. Wij willen benadrukken dat VO een deelname van een delegatie van de VUB aan de WorldMUN naar waarde schat, dit kan immers een meerwaarde zijn voor de uitstraling van de VUB. De VUB heeft er dan ook baat bij dit project zelf te ondersteunen. ❖

STUDIEKRING VRIJ ONDERZOEK

Studenten, onzichtbare bewoners van gemeenten

Analyse van verkiezingsprogramma's

STÉPHANIE ROMANS

De storm rond de gemeenteraadsverkiezingen is inmiddels weer wat geluwd. In de aanloop naar de stembusgang overspoelden de media al wie het horen, zien of lezen wilde met een golf aan informatie en propaganda. Naast de afwezigheid van de Brusselse verkiezingstrijd in de Vlaamse media, is er ook een groep burgers die vooral leek te schitteren door afwezigheid: de student. De Moeial nam de proef op de som en analyseerde alvast de partijprogramma's van de partijen die de coalitie zullen vormen in de drie gemeenten rond de VUB-campus Etterbeek: Elsene, Etterbeek en Oudergem. Daarbovenop wierp de redactie een blik op het programma van de winnaars in Brussel Stad.

De analyse van de partijprogramma's maken we alvast, maar daarmee zijn we nog niet veel wijzer over de coalitieakkoorden of de concrete invulling die aan sommige punten gegeven zal worden. Plannen blijven veelal vaag.

ELSENE

Onze campus mag dan wel Campus Etterbeek heten, toch ligt hij, net als station Etterbeek, in Elsene. De PS en de MR maakten hier al de dienst uit en vormen nu opnieuw een coalitie, één met nipte meerderheid weliswaar. Beide partijen leveren elk drie jaar een burgemeester. FDF versterkt op de valreep de meerderheid. We analyseren apart de programma's waarmee de MR, PS en FDF naar de kiezer trokken.

Bij de MR, goed voor vijftien zetels, vinden we weinig punten die specifiek gaan over studenten in Elsene. Opmerkelijk, want Elsene herbergt niet alleen veel VUB-studenten, ook de ULB bevindt zich op Elsens grondgebied. De

grootste partij in de gemeente lijkt zichzelf hier maar weinig van bewust. De enige punten die mogelijk ook betrekking hebben op studenten vallen onder de titel *Famille et Jeunesse*. Daar somt men enkele speerpunten op met betrekking tot cultuur en sport. De voorstellen lijken echter meer gericht op de schoolgaande jeugd dan op studerend Elsene.

De PS dan; met acht zetels in de coalitie is dit de op twee na grootste partij, na de MR en Ecolo-Groen. Als we het partijprogramma doorzoeken op het woord *étudiant* vinden we één overeenkomst. De PS in Elsene wil een project van socioprofessionele integratie starten die gericht is op een studentenresidentie. Veel toelichting staat er echter niet bij, wat ook wel enigszins eigen is aan een verkiezingsprogramma.

FDF kwam in Elsene op met een programma dat over studenten niets te zeggen had.

ETTERBEEK

De volgende buurgemeente van de VUB is Etterbeek, waar onze alma mater studentenkot bezit. Zonder de FDF moest de lijst van de burgemeester (MR) het met een aantal zetels minder stellen en raakte zo de absolute meerderheid kwijt. De meerderheid in Etterbeek bestaat uit MR, PS en Ecolo-Groen.

De MR ziet in studenten blijkbaar niet echt als een prioriteit; er is dan ook relatief weinig over hen terug te vinden in de programmapunten op de website. Wel vinden we een visie op het hoger onderwijs terug. De nadruk wordt vooral gelegd op toegepast wetenschappelijk en valoriseerbaar onderzoek. Dat moet er meer zijn, vindt MR- Etterbeek, en wel door onderwijs en bedrijfsleven met elkaar te laten samenwerken, zonder de neutraliteit van het onderwijs in gevaar te brengen. Ook legt de partij de nadruk op “*la richesse linguistique – naturelle – de notre pays*”; meer voordeel halen uit de Belgische meertaligheid dus.

De PS heeft eveneens enkele opvallende standpunten, maar dan van andere aard dan die van de MR. De Etterbeekse socialisten zien graag een adviesgevende jeugdraad (*conseil consultatif pour la jeunesse*) opgericht worden. Ook een evenement dat de naam *La nuit jeune* moet gaan dragen zal zich richten op verschillende culturele en sportieve activiteiten als het aan de PS- Etterbeek ligt. Dit voorstel gaat niet specifiek over studenten maar mogelijk beschouwt de partij ook hen als deel van de *jeunesse*.

Wat wel rechtstreeks betrekking heeft op studenten is het creëren van studentenjobs via een *volantariat linguistique*, dat een soort taalkundig vrijwilligerswerk moet voorstellen. ULB- en VUB-studenten zouden nieuwkomers die Frans of Nederlands wensen te leren, kunnen bijstaan in hun leerproces. De studenten kunnen dan eventueel zelf ook hun kennis van een vreemde taal bijspijkeren. Het meest opvallende partijpunt blijft echter het opzetten van een kotenlabel dat door de gemeente moet worden toegekend. Het kotenlabel moet de kwaliteit en democratische prijs van studentenkotens waarborgen. Bij Br(ik, de studentenservicedesk voor Nederlandstalig hogeronderwijsstudenten in Brussel, hebben ze al zo'n label. De PS- Etterbeek ziet zoiets blijkbaar ook wel zitten in de gemeente.

Ecolo-Groen tot slot, neemt het woord 'student' niet expliciet in de mond. Er is wel plek voor jongeren met het voornemen een “echt functionerende” Jongerenadviesraad op te richten samen met de installatie van een jeugdplan.

OUDERGEM

Ook in Oudergem is de VUB grootgrondbezitter. Het studentenhuus Schoofslaan/Triomflaan en veel andere gebouwen aan en rond de Triomflaan zijn eigendom van onze alma mater. In deze gemeente triomfeerden de FDF en de MR.

De FDF kijkt vooral naar het Franstalig hoger onderwijs. Twee punten in het programma zijn studentengerelateerd. Allereerst stelt men de druk op de Cofoc (de Waalse tegenhanger van Vlaamse Gemeenschapscommissie) te willen opvoeren om huisvesting te voorzien voor de studenten aan de *École Supérieure des Arts du Cirque*. Ten tweede gaat de aandacht uit naar de Académie Franz Constant. De financiering van deze hogeschool is voor de FDF een prioriteit om ervoor te waken dat de school een van de beste kunstacademies van Franstalig België blijft.

De MR in Oudergem neemt op haar website hetzelfde standpunt in als de MR in Etterbeek. Valoriseren is dus ook in Oudergem het devies.

BRUSSEL-STAD

Brussel-Stad verdient van alle gemeenten misschien nog wel de meeste aandacht. Niet vanwege de nabijheid tot de VUB-campus maar des te meer omwille van het 3 Mei-charter *Brussel 2.0 – A new deal for Brussels*, waar destijds ook politici waaronder Freddy Thielemans en Pascal Smet hun handtekening onder hebben gezet. De intentieverklaring van 3 mei bevat nogal wat engagementen zoals: structureel overleg tussen de stad en studenten, kwaliteitsvolle en betaalbare huisvesting, ook voor pas afgestudeerden en voordelig openbaar vervoer.

In Brussel-Stad zwaaien de PS en MR/Open Vld de komende zes jaar de scepter. Freddy Thielemans zal tevens opnieuw de burgemeesterssjerp dragen. Gezien hij het charter in 2011 ondertekende, zou een klein woordje over studenten in het programma van zijn PS niet misstaan. Bij nadere bestudering blijkt niets echter minder waar. Over het charter of studenten wordt met geen woord gerept.

Bij de MR/Open Vld hebben ze wel het één en het ander te melden over studentenaangelegenheden. Bij het OCMW komt er als het aan de liberalen ligt een dienst Studenten om jongeren een betere oriëntatie op de arbeidsmarkt te bieden. Ook op huisvestingsvlak heeft de partij een visie waar studenten bij betrokken zijn. Zij stellen de creatie van een sociaal immobilië-nagentschap voor dat zich zou richten op de huisvesting van senioren en jongeren, en dan vooral studentenkotens. ♦

Burgemeester van Brussel-Stad, Freddy Thielemans

Bron: 4nieuws.be

*Van communist tot conservatief
flamingant*

Aloïs Gerlo

Eerste VUB-rector

PIET VAN DE VELDE

“De geschiedenis is echter vol van pardozen”, zei Trotski ooit. De ironie van de oorsprong en de inhoud van dit citaat vat de levenswandel van academicus Aloïs Gerlo treffend samen. Voor veel studenten is hij tegenwoordig niets meer dan de naam van de promotiezaal in Gebouw D. In navolging van zijn voorbeeld, de filosoof Desiderius Erasmus, is hij altijd erudiet humanist gebleven. Desalniettemin kende zijn leven een aantal vreemde wendingen.

Als kind van een huisschilder en behanger bracht Gerlo zijn schooljaren door in het staatsonderwijs (het huidige gemeenschapsonderwijs), waar zijn Oost-Vlaamse onderwijzeres hem aanspoorde om verder te studeren. Dit bleek geen eenvoudige opdracht tijdens de crisisjaren van het interbellum. Toch wist Gerlo af te studeren als classicus aan de Rijksuniversiteit Gent en studeerde hij aan de Sorbonne. In Gent kreeg hij les van de linkse flamingant August Vermeylen. De impact van Vermeylens flamingantisme op Gerlo heeft zich duidelijk gemanifesteerd in zijn denkbeeld.

COMMUNIST

Rond deze periode sloot Gerlo zich aan bij de Belgische Werklieden Partij (BWP, de voorloper van sp.a). Van het ideaal van *De nieuwe orde* van voorzitter Hendrik de Man kreeg Gerlo het echter spaans benauwd. Daarom koos Gerlo net voor het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog de kant van het communistisch getinte Onafhankelijkheidsfront.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog wilde Gerlo eigenlijk Slavistiek studeren om zijn literaire helden, zoals Dovostjevski en Tolstoï, te kunnen lezen in hun moedertaal. De nazibezetting maakte dit onmogelijk. Ondertussen was Gerlo

actief geworden in het verzet. Hij hield zich voornamelijk bezig met verspreiden van sluiipers. Hij omschrijft deze periode als “een zeer zenuwslopend bestaan, tijdens hetwelk ik, vooral dan het laatste jaar, ondergedoken leefde.”

Na de oorlog trad Gerlo aan als hoofdredacteur van de communistisch bladen *De Rode Vaan* en later *Front*. Hier kwam hij in contact met de schrijver Louis-Paul Boon en er ontwikkelt zich een vriendschap tussen beiden. Wanneer *Front* in slechte papieren komt te zitten, verlaat Gerlo het blad. Later zal Gerlo zeggen dat zijn “ruggengraat te weinig buigzaam was”, maar de financiële situatie van *Front* speelde ook een belangrijke rol in zijn vertrek.

PARTIJLOOS, MAAR EEN ACADEMISCHE DOORSTART

In de jaren '50 keert hij dan het communisme de rug toe, omdat de houding van het Sovjetleger tijdens de Hongaarse Opstand in 1956 onmogelijk te verdedigen viel. Hij is toen ook veel actiever geworden in de wereld van het onderwijs. Hij doceerde inmiddels zowel aan de Rijksuniversiteit Gent als aan de unitaire en tweetalige VUB/ULB. Buiten zijn geliefde vakgebied van de Letteren, legde hij zich ook toe op opvoedkunde (tegenwoordig de leraren-

opleiding). Oudstudenten omschrijven hem als “veeleisend, maar zeer degelijk en bekwaam.”

Bij de vernederlandsing van de leergangen in de jaren ‘60, de periode waarin de VUB en de ULB besluiten om elk hun eigen weg gaan, komt Gerlo aan het roer te staan van de nieuwbakken universiteit. Als rector beleeft hij woelige tijden. Studenten, bedienden en arbeiders eisen meer inspraak. Ze willen niet langer dat de universiteit enkel in handen is van hoogleraren en docenten. Na aanhoudende druk, die resulteert in een patstelling, komt het zover dat Gerlo dreigt om ontslag te nemen als rector. Uiteindelijk wordt er een compromis uitgewerkt, de Sociale Raad (SOR) wordt geboren. Finaal gezien is de huidige Studentenraad van de VUB een erfenis van de eisen van toen.

vallen, maar een modern kader hebben, zorgde voor een verder uiteendrijving tussen de progressieve hoek en Gerlo.

Het ging van kwaad naar erger. In 1993 liet hij in *Trends* optekenen dat het multiculturalisme haaks stond op de verworvenheden van de Vlaamse Beweging. Het hek was nu helemaal van de dam. Het is zelfs zover gekomen het Vlaams Blok (de voorloper van het Vlaams Belang) Gerlo als denkgenoet trachtte te recupereren.

Gerlo maakte in zijn leven vele omzwervingen om uiteindelijk daar te eindigen waar zijn leven ooit begon. Gerlo maakte in zijn leven vele omzwervingen om uiteindelijk daar te eindigen waar zijn leven ooit begon. In

De impact van Vermeylens flamingantisme op Gerlo heeft zich duidelijk gemanifesteerd in zijn denkbeeld.

VLAAMSER, FLAMINGANTER

Zelfs voor Gerlo rector wordt, zet hij zich al in voor “de expansie van het Vlaams hoger onderwijs.” In 1964 richt hij de Vereniging van Vlaamse Professoors op. Hij verdiept zich ook in het leven van de 16de-eeuwse Marnix van Sint Aldegonde. Gerlo klaagde regelmatig dat de jeugd Marnix niet meer kende. Dat ergerde hem vooral omdat hij van mening was dat deze Brusselse geus mee aan de basis lag van het ‘vrijzinnig’ humanisme en dat zijn naam-bekendheid niet louter mocht worden ontleend aan het feit dat hij tekstschrijver van het Nederlands volkslied, het Wilhelmus, was.

Gerlo’s flamingantisme komt meer en meer tot uiting en begint soms wat conservatievere trekken te vertonen. Het komt dan ook hard aan wanneer de Vlaamse socialisten breken met het Vermeylenfonds in 1979. Professor Rudolf De Smet, een goede kennis van Gerlo, schrijft neer dat het een diepe wonde sloeg. De breuk is zeker volledig wanneer Gerlo zich uitlaat over de plaatsing van (nieuwe) kruisraketten in België. De oudrector ziet in zijn voorheen zo gekoesterde ideologie nu het grootste gevaar op aarde. In een vrije tribune van *De Standaard* haalt hij fel uit naar de SP en de Volksunie vanwege hun protest tegen de raketten.

In zijn boek *Noch hoveling, noch gunsteling* ging de classicus nog een stapje verder. Hij schrijft: “Ik verdedig ook de ‘christelijke’ waarden. Ik denk niet dat zulks een schande is. Ik vind het veeleer eerlijk.” De voorstanders van Gerlo kaderen dit graag in een ruime historische context, anderen namen er aanstoot aan. De kritiek, dat waarden - zowel intrinsiek als instrumenteel - binnen een seculiere maatschappij in de 20ste eeuw niet meer onder de noemer christelijk

zijn geboortedorp Baasrode ruilde hij in 1998 het eindige voor het eeuwige. Hij werd 83 jaar oud. ♦

Bron: dbnl.org

Auguste Vermeylen

Reeks: studentenbewegingen anno 2012

BARCELONA

Op campussen over de hele wereld lijkt het alsof de tijd vijftig jaar lang heeft stilgestaan. Net zoals in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw hangen overal spandoeken met politieke boodschappen, zijn vloeren bezaaid met pamfletten en volgt de ene rally de andere op. In deze reeks schijnt De Moeial zijn licht op deze universiteiten, steden en landen, waar de studenten ook buiten het stemhokje hun stem laten horen. We zullen een antwoord trachten formuleren op een vraag die maar al te vaak op de lippen brandt: is de strijd niet al gestreden? Deze maand richt De Moeial zijn pijlen op Catalonië.

Van onze correspondent

DIE OKTOBERDAG IN BARCELONA

BARCELONA - *Plaça Universtat*, 11 oktober 2012. Voor het eeuwenoude gebouw van de *Universitat de Barcelona* verzamelen enkele duizenden studenten zich, bewapend met vlaggen, spandoeken en stemmen zo luid als alleen zuiderse mensen die kunnen hebben. Vooraleer de betoging van start gaat, voorgegaan door een karrenvracht oproerpolitie, worden de deuren van de universiteit vergrendeld met ketens, naar analogie met de wegblokkades die ook de toegang tot de campus van de *Universitat Autònoma de Barcelona* (UAB) die dag verhinderen.

Een peloton studenten trok door de straten van de Catalaanse hoofdstad, met aan het voortouw enkele *diehards* die en passant enkele banken in brand steken, de beurs van Barcelona bekogelen met eieren, Europese vlaggen proberen te verbranden en wanneer dit niet lukt er dan maar een paar liter benzine naar gooien.

Acties waar in realiteit amper van wordt opgekeken – zo is het maar al te courant dat het op de campus van de UAB onmogelijk is geld af te halen omdat alle automaten nog in as smeulen. Eindigen deed de protestmars voor het gebouw van de

Convergència i Unió, de leidende politieke partij in Catalonië die ervan wordt beschuldigd niet genoeg geld uit te trekken voor onderwijs en beurzen. Hier ontstonden enkele kleine vuurtjes, werden een paar onverschillige agenten bekogeld met verf en vielen er heel wat kwade woorden vooraleer de groep openbrak en besloot dat het tijd was om naar huis te gaan. Een betoging zoals er al vele waren en zullen komen.

De betoging van 11 oktober is lang niet de eerste die de Barcelonese kasseien hebben gekend en allesbehalve de meest brutale. Integendeel, het gebrek aan incidenten op deze dag was markant. Daags nadien kwamen al tienduizend hispanofielen de straat op ter verdediging van de Spaanse eenheid, net zoals er op 11 september anderhalf miljoen Catalanen diezelfde straten bezetten met het oog op Catalaanse onafhankelijkheid. Zeggen dat tapasvreterers als deze nu eenmaal betogen als favoriet tijdverdrijf hebben zou echter een kaakslag en onwaarheid zijn; motieven zijn er bij de vleet. Maar wat prikkelt de Catalaanse studenten thans om van zich te laten horen?

“WIJ ZIJN STUDENTEN, GEEN CLIËNTEN”

Enkele maanden voor de start van dit academiejaar kondigde minister van onderwijs José Ignacio Wert een verandering aan die niet ongemerkt voorbij zou gaan. Catalaanse studenten zijn verplicht om vanaf dit jaar 67% meer te betalen aan registratiekosten, wat zich, afhankelijk van de studierichting vertaalt naar een stijging van 600 tot 950 euro per jaar. Ter illustratie: filologiestudenten betalen nu 1500 euro per jaar, ingenieursstudenten 2140 euro en dokters in spe moeten 2360 euro neerleggen. AJEC, het syndicaat der studenten, heeft verklaard dat deze stijging een directe aanval is op de middenklasse en is, net zoals nagenoeg alle studentenverenigingen, radicaal gekant tegen deze beslissing.

Slechts enkele maanden later is de verandering al voelbaar. Hoewel de UAB heeft verklaard een sociaal fonds op te richten om de minder gegoede studenten te hulp te schieten is het aantal inschrijvingen met 10% naar beneden gedoken, een direct gevolg van het beleid van de Partido Popular. Niet alleen wordt er geïnteresserd tegen de ver-

hoging van kosten, maar ook, en vooral, tegen de precare omstandigheden waarin steeds meer studenten les moeten volgen. “De klassen zijn overbevolkt en het personeel onderbemand”, zegt Xavi, een student fysica. “Dit is een direct gevolg van de besparingen.” Zo tellen praktijklessen in de richting geneeskunde tot 40 studenten, een fenomeen dat de leeromgeving allesbehalve kan bevorderen.

Het probleem overtreft facultaire grenzen. Een betogeur die liever anoniem wenst te blijven getuigt: “Met de verhoging van de inschrijvingskosten is er geen verhoging van de kwaliteit gekomen, integendeel. Lokalen zijn te klein, groepen te groot en professoren te schaars.” Ondertussen ziet het er naar uit dat Wert niet wilt wijken; bespaard zal er worden, desnoods ook op de toekomst van de volgende generatie.

STEUN UIT ONVERWACHTE HOEK

Hoewel hun toekomst er zwart uitziet, zijn de Catalaanse studenten niet van plan op te geven. Protesten als deze werden in het verleden wel vaker weggehoond en deelnemers afgeschilderd als jonge, onwetende idealisten, maar een verandering lijkt op til te staan. Wanneer één week later, op 18 oktober, de lagere en middelbare scholen op hun

beurt staakten, werden de betogers bijgestaan door ouders en leerkrachten. Dit element draagt bij tot de geloofwaardigheid van de protesten en kan een decisieve invloed hebben op de loop der zaken. Het is de volgende generatie die zal boeten voor de fouten van de huidige, maar dat is een schuld die de huidige generatie niet kan en wil dragen.

Dat de studenten hun laatste tour de force nog niet hebben uitgehaald staat buiten kijf. Op 14 november zal er een algemene internationale staking plaatsvinden, waar volgens een poll op *Huffington Post* 93% van de lezers achter staat. De Catalaanse studenten, alsook studenten in de rest van Spanje worden dan wel in houdgreep genomen door Madrid, maar gooien de handdoek nog lang niet in de ring.

Nota: de studentenprotesten in Catalonië staan volledig los van Catalaanse onafhankelijkheidsbeweging. SEPC, het syndicaat voor Catalaanse studenten, strijdt eveneens voor dit doel, maar gelooft niet dat onafhankelijkheid meteen zal leiden tot een beter onderwijsbeleid.

Bronnen: El Pais, La Vanguardia, Huffington Post en Al Jazeera English. ◆

PAOLA VERHAERT

“Met de verhoging van de inschrijvingskosten is er geen verhoging van de kwaliteit gekomen, integendeel. Lokalen zijn te klein, groepen te groot en professoren te schaars.”

Vermarkting van de VUB?

NEE

KYLE MICHIELS, VUB-STUDENT

Aan het begin van dit academiejaar heeft de VUB weer maar eens haar ziel (u weet wel, “Het denken mag zich niet onderwerpen...”) aan de duivel verkocht. De lugubere transactie werd dit maal zonder schroom als een ware show tijdens de academische opening opgevoerd. Het thema van het “gevarieerde en multiculturele” programma was *innovatie en entrepreneurship*, terwijl de massa’s zoet werden gehouden met Jasper Steverlinck en frieten. De ster van dienst was Karel Van Eetvelt, topman van de belangenorganisatie van de kleine en middelgrote ondernemingen Unizo.

Als een heuse superster werd hij als de verrassing van de avond op het podium geroepen. Na een beetje onschuldig gefliert met presentatrice Saartje Vandendriessche, werd het samenwerkingscontract tussen onze universiteit en de belangenorganisatie plechtig ondertekend.

Volgens Van Eetvelt zal de samenwerking “niet abstract, maar in tegendeel zeer concreet zijn.” Het doel van het afgesloten contract werd als snel duidelijk. Van Eetvelt plaatste de “ivoren toren” van het fundamenteel onderzoek en het kennisgerichte onderwijs recht tegenover het “moderne bouwwerk” van de aan de markt aangepaste opleiding en het innovatieve onderzoek. Er werd natuurlijk snel bij gezegd dat het fundamenteel wetenschappelijk onderzoek zeker niet mag verdwijnen. Lege woorden, aangezien de vermarkting van de hogeronderwijsinstellingen in realiteit onderzoek dat niet onmiddellijk een praktische toepassing kent, wel degelijk in de weg staat.

De rol die de universiteit voor de markt kan spelen is dubbel. Enerzijds moet de onderwijsinstelling zorgen voor technologische innovaties, anderzijds moet ze haar studenten vertrouwd maken met de nieuwste technologie. Zo wil men de student als een *prêt-à-porter*-werknemer laten afstuderen. De vermarkting van het onderwijs kan dus samengevat worden als socialisering van de kosten en privatisering van de winsten. De kosten worden immers door de gemeenschap gedragen in de vorm van belastingen en bespaard door de bedrijven, doordat de lasten reeds door de samenleving gedragen worden: de liberale droom.

In de eerste plaats ondervinden studenten nadeel van deze vermarkting van het hoger onderwijs tijdens hun opleiding. Kennis die irrelevant is voor

de arbeidsmarkt gaat verloren. Denk maar aan verschillende eeuwenoude talen die slechts door een handvol mensen nog gekend zijn. Ten tweede gaat dit discours ook samen met een nadruk op *marktgerichte* opleidingen, ten nadele van de *onproductieve* opleidingen. Zo duikt met de regelmaat van de klok het idee op om opleidingen zoals geschiedenis, filosofie, of agogiek duurder te maken, om meer mensen naar de *economisch verantwoorde* richtingen te lokken. Voor zover dat nog niet het geval is, resulteert dit in een duidelijke beperking van de vrijheid van de student om zelf een studiekeuze te maken.

Niet enkel de student, maar ook professoren worden op directe manier hard getroffen. In januari van dit jaar nam Annick Stevens (professor aan de universiteit van Luik) ontslag omdat de universiteit haar niet de omgeving biedt om haar baan goed uit te oefenen. Haar fundamentele doelstellingen zijn namelijk drieledig: allereerst is er het bieden van onderwijs om de geaccumuleerde kennis over te dragen, ten tweede het uitvoeren van onderzoek om deze kennis te verdiepen en niet ten minste de maatschappelijke taak van de wetenschapper om via een kritische blik oplossingen voor heersende problemen te vinden. Stevens kreeg veel steun van verontwaardigde collega's die met dezelfde problemen kampen.

Het codewoord voor de problemen die wetenschappers ondervinden, is nauw verwant aan het marktdiscours, namelijk *productiviteit*. Onderzoekers worden voortdurend opgejaagd om deadlines te halen, om voldoende artikels te publiceren (de productiviteit van een wetenschapper wordt aan de hand van het aantal publicaties gemeten). Wetenschappelijk onderzoek dat geen onmiddellijke toepassing heeft, verkrijgt moeilijk fondsen enzovoort.

De vermarkting van het onderwijs is in alle opzichten problematisch. Toch zet de VUB deze politiek voort. Zo verklaarde rector De Knop daags na het afsluiten van het contract met Unizo in *Brussel Deze Week* dat de VUB nóg commerciëler moet (BDW, 25/9). ♦

JA

LIESBET VAN GYSEGEM, OUD-STUDENTE VUB

De algemene vermarkting van het hoger onderwijs is inderdaad al sinds de jaren '70 ingezet, en enige beterschap zit er niet aan te komen. Maar deze vermarkting ontkennen door koppig elke

samenwerking met andere spelers op deze markt af te wijzen, zal de situatie ook niet verbeteren. Enkel een resolute ommekeer in de manier waarop we met ons hoger onderwijs omgaan, kan een echte verandering betekenen. Wat er in het onderwijs gebeurt is immers slechts één uiting van een breder maatschappelijk verhaal. De organisatie van ons onderwijs is onlosmakelijk verbonden met de organisatie van onze samenleving. Wat echt een verschil kan maken, is wanneer alle instellingen voor hoger onderwijs zich verenigen en ingaan tegen de heersende marktideologie. Wanneer één enkele onderwijsinstelling zou ingaan tegen een geliberaliseerde markt, dan zet deze onderwijsinstelling zichzelf buiten spel.

De samenwerking met Unizo of het Career Center past in dat plaatje. Een instelling als de VUB kan op deze manier creatief omspringen met de spelregels van de markt. Door het Career Center kan de universiteit haar (kritische!) alumni helpen om een rol te spelen op de arbeidsmarkt. Nu kan zij hetzelfde doen met haar kritische én ondernemingsgezinde studenten.

Bovendien is deze samenwerking ook niet per definitie een aanslag op het vrij onderzoek of vrij denken in het algemeen. Denken hoort inderdaad vrij te zijn, maar het is niet omdat de privé zich er niet in mengt, dat het vrij is. Neem bijvoorbeeld de organisatie van de financiering van onderzoek. Vandaag zijn onderzoekers vooral afhankelijk van financiering door derden en beurzen om voldoende financiële middelen te vergaren voor mogelijk onderzoek. Bijgevolg kan een universiteit enkel het onderzoek doen waar de commissies van de overheid en derden die de beurzen uitdelen in geïnteresseerd zijn. Door meer bronnen aan te spreken dan enkel de overheid, zoals privégeld, kan de scope van het onderzoek verbreed worden. Zo kan een onderzoeker met een goed idee misschien toch zijn onderzoek doen, want de overheid is er dan misschien niet in geïnteresseerd, maar een privébedrijf wel. Men wordt minder afhankelijk, het onderzoek wordt dus vrijer. Het is contradictorisch, maar meer privéinitiatief leidt in deze omstandigheden, waar de markt ons domineert, tot vrijer onderzoek!

Als enige speler in de markt is het dus zinloos om in te gaan tegen de marktlogica. Wil een instelling echt een verschil betekenen, dan is er nood aan een geleidelijke hervorming van het systeem of een revolutie. Koppig niet meespelen, helpt niemand vooruit. ♦

Brussel tussen verleden en toekomst

NATHANIËL BOVIN

In de inleiding van het onvolprezen stripalbum *New York Mi Amor* van Tardi, Legrand en Grange staat een nostalgische liefdesverklaring aan het New York van de jaren '70 en '80. *New York Mi Amor* is een collectie van de vroege kortverhalen van deze auteurs over het verpletterende New York waarin ze als jonge auteurs terechtkwamen. De armoede en de paranoia die de Amerikaanse samenleving typeerden, een grauw, dystopisch New York. Het New York waarin fascistoïde flikken hun weg door de *Dirty Harry*-saga knalden. Het New York van Travis Bickle. Het New York dat de blanke Amerikaanse middenklasse angst aan-joeg. Toch, zo schrijft Legrand in zijn inleidende bemerkingsen, was New York ook een stad waar men verliefd op kon worden: “dit album roept het oude New York op, waarvan wij hielden toen anderen de Big Apple verfoeiden of vreesden, dat meer dan ooit fascineert. *New York mi amor.*” Dit sentiment zou niet misstaan om de relatie van de Belg met zijn hoofdstad, Brussel, te omschrijven. Miskend en onbemind, en toch een stad waarvoor men kan vallen als men zich erin verliest.

Brussel blijft vandaag vaak verfoeid, gevreesd en toch fascinerend. Een hoofdstad voor een land dat er liever niets van wil weten. De VRT maakte dit tijdens de gemeenteraadsverkiezingen pijnlijk duidelijk met een wit vlak op een kaart waar Ivan Devadder enkel met onbegrip naar kon staren. Brussel figureerde op zijn best als multiculturele achtergrond, waarbij de werkelijke politieke krachtverhoudingen amper interessant waren. Toch blijft Brussel de gordiaanse knoop van de Belgische politiek. De Wever mag dan wel Antwerpen veroverd hebben, over Brussel zwijgt zijn partij zedig.

In vele Vlaamse partijprogramma's lijkt de hoofdstad dan ook eerder het *Brussel van de pendelaar* dan het *Brussel van de Brusselaar*. In 1981 schreef André Monteyne al over de pendelaars die elke dag Brussel doorkruisten: “...de pendelaars die (...) dagelijks per trein, auto of bus de kantoren van het centrum komen vullen en ze in de late namiddag weer in dicht drommen ontvluchten (...) Hun invloed op het stadsleven is uiterst gering en zij beperkt zich hooguit tot het gebruik van een vluchtige koffie in een vijandig stationsbuffet van een stad waarmee zij zich niet identificeren en waarvan zij slechts de gore stationsbuurten of de aluminium- en glasblokken langs de stedelijke uitvalswegen kennen.”

Zo'n dertig jaar later is aan die situatie nog weinig veranderd. Men leze er de opiniestukken over de hoofdstad maar eens over na. De populaire verbeelding wordt voornamelijk gevoed door een beeld van Brussel dat de laatste dertig jaar – in tegenstelling tot de stad – weinig verandering heeft gekend. Brussel als Nederlands-onvriendelijke, verkrotte stad. De stad is echter al lang niet meer wat ze dertig jaar geleden was, alleen moet de rest van het land daar misschien nog aan wennen. Op dat vlak hebben de VUB en haar studenten een verantwoordelijkheid. Als *Vlaams eiland* in de Brusselse zee, zijn het net zij die Brussel op een andere manier kunnen leren kennen, en dus ook vertegenwoordigen. Al moeten de studenten dan misschien wat vaker de voeten durven natmaken. De campus wordt vaak omschreven als een studentikoos eiland, een Vlaams gehucht in een multiculturele grootstad, en er zit een grond

Nu de mobiliteit ingeperkt wordt en het caféaanbod verschaalt, is het hoog tijd dat de student zelf actief kiest voor de stad.

van waarheid in die omschrijving. Het valt vaak voor dat de vrijzinnige studenten van de Vrije Universiteit zich vestigen in een heilige driehoek die afgelijnd wordt tussen het kot, de universiteit en de strook cafés in de directe nabijheid van de campus. Nu de mobiliteit ingeperkt wordt en het caféaanbod verschaalt, is het hoog tijd dat de student zelf actief kiest voor de stad. Men verwijt graag de ander een gebrek aan integratie, maar gaat zelf wel eens voorbij aan de eigen gebrekkige integratie. De Nederlandstalige toerist regeert.

Brussel is en blijft een stad van contrasten en meervoudigheid. Net daarom blijkt ze zo moeilijk te vatten en voor velen ook moeilijk om van te houden. Het lelijke en de schoonheid worstelen om een beeld te vormen van de stad. Net op dit moment is het echter een stad om te verkennen. De Nederlandstalige gemeenschap van Brussel weet zich vaak in eigen getto's op te sluiten, en een eigen sociaal netwerk op te bouwen waarbinnen men zich wentelt in de rol van buitenstaander. Dit beeld herhaalt zich voor vele van de Brusselse gemeenschappen, en de nood om verschillende gemeenschappen te binden blijft bestaan. Brussel is zo van niemand en van iedereen. Het is een stad van migranten, van vernieuwing, van vaak de meest archaïsche overblijfselen van een België dat niet meer bestaat en tegelijkertijd de plaats waar de toekomst het duidelijkste zichtbaar is. Het zou dan ook spijtig zijn, als degenen die het meest uit Brussel kunnen halen, blind blijven voor haar mogelijkheden. ◆

Deel dit maar niet op Facebook

Of misschien toch wel

*“M*arxisten”, “belastingsregering” en nog een hele hoop andere straffe uitspraken vlogen de wereld in. De ene hyperbolische boutade volgde de andere in ijltempo op. Heel vermoeiend was het, maar het ergste van al is dat dit nog maar het begin lijkt van een nieuwe journalistieke ontwikkeling. Onzin neerschrijven om dan nog meer onzinnige dingen te verkopen.

PIET VAN DE VELDE

De laatste jaren zijn we collectief meer en meer een pseudovolwassen variant gaan gebruiken van wat linguïsten omschrijven als *tienerurbotaal*. Hoe absurder het klonk, hoe meer deining het kreeg in het medialandschap. Zolang je je maar kan verbergen achter een autoriteitsargument. Zo was het een geschenk uit de hemel, toen de topman van investeringsmaatschappij Ackermans & van Haaren, Luc Bertrand, in volle gas van wal stak over de verschrikkelijke situatie van de ondernemers in België.

ons nog iets te vertellen over hoe Bertrands ondernemingsmaatschappij in deze barre tijden nog een recordwinst wist te vestigen in de bankenwereld? Of misschien hem toch maar eens confronteren met feiten en cijfers? Van een financieel journalist verwacht je toch dat hij het verschil kent tussen marxisme en deze regering. Anders schrijf je een publireportage in de plaats van een interview.

In slechts een paar zinnen veranderde een persoonlijk betoog van een zakenman in een arm staaltje Facebookscheldproza.

De voornamende bedrijfsleider liet optekenen in de financiële krant *De Tijd*: “Wij betalen al veel belastingen, maar voor deze regering is het nooit genoeg. Men straft de mensen die werken en men zal ook de mensen straffen die sparen.” Het staat de man natuurlijk vrij om te zeggen wat hij wilt, en als hij zich gepest voelt door een regering van liberalen, socialisten en christendemocraten dan mag hij dat. Het bleef daar echter niet bij. Voor Bertrand was het hek volledig van de dam. “Onze bevolking wordt gegijzeld door sommige crisismaatregelen van de regering.” En als klap op de vuurpijl onderstreepte hij nog eens: “Dat is geen socialisme, dat is marxisme!” In slechts een paar zinnen veranderde een persoonlijk betoog van een zakenman in een arm staaltje facebookscheldproza.

De gebalde taal, die we normaal associëren met nieuwszenders aan de andere kant van de plas, heeft nu definitief de grens overgestoken. De zin voor nuance verdwijnt langzaam achter de horizon, want wist de journalist in kwestie

Er is een heel eenvoudige reden waarom het net zo interessant is om de nadruk te leggen op Bertrands uitbarsting. Zoals tranen in een realityreeks vloeibaar goud zijn voor een televisiemaker, zo is een al te krasse uitspraak van een belangrijke ondernemer de jackpot voor een hoofdredacteur. Want wat maakt nieuws verkoopbaar? U raadde het waarschijnlijk al: ongenueanceerd conflict. Helaas gaat dat gepaard met alle gevolgen van dien.

STALINISTISCHE ONDERDRUKKING

Een schreeuwend artikel lokt reacties uit op het internet en wees er zeker van: dat zal gedeeld worden en dus bezoekers generen. Om het te zeggen met *business-Engels* dat op elke kranteninternetredactie van tel is: *content farming*, oftewel boertje spelen met inhoud, staat centraal. Overigens begrijp het begrip *inhoud* maar zeer ruim, want te veel inhoud kan serieus in de weg staan van journalistiek. Informeren en nuance zijn daar niet het doel van jour-

1978: Uitgever Marshall Field vertelt het personeel van *The Chicago Daily News* dat de krant wordt opgedoekt.

Het levert niet alleen beunhazenjournalistiek op, maar ook de uitholling van het maatschappelijk debat.

nalistiek, omdat *views*, *shares* en *hits* deze rol hebben overgenomen.

In deze optiek is het logisch dat Bertrands verhaal maar één duidelijk narratief heeft en er weinig andere perspectieven aan bod komen. Het is de opgedrongen luiheid van de journalist. Diepgang is niet enkel *onsexy*, maar vooral traag en onverkoopbaar. Tegen de tijd dat je een degelijk interview hebt afgenomen, met de nodige research daaraan voorafgaand, heeft een andere krant (oeps *kranten*) al vier malloten gevonden die maar al te graag modieuze krachttermen als “*Ayn Randesque* beleid” en “*Stalinistische onderdrukking*” roepen.

CICERO'S VAN DE COMMENTAARSECTIE

Het levert niet alleen beunhazenjournalistiek op, maar ook de uitholling van het maatschappelijk debat. Het is een publiek geheim dat de Cicero's van de

commentaarsecties op krantenwebsites liever wat gas te veel geven dan na te lezen wat nu feitelijk geschreven werd. Laten we ook duidelijk zijn, je leest niet alleen veel onzin op de website van *Het Laatste Nieuws* of *Het Nieuwsblad*, maar even goed op die van *De Standaard* of *De Morgen*. Het is natuurlijk het recht van de lezer om te reageren op wat hij wil en hoe hij wil, maar als de cafépraat van de commentaarsectie over de toog het artikel inkruipt, dan kruimelt elke journalistieke meerwaarde af.

Het maakt dan niet meer uit wat je zegt, maar hoe luid en absurd je iets zegt. Goed, misschien ziet onze topman Bertrand ook maar weinig verkoopwaarde in een genuanceerde journalistiek en is hij blij met een zeer onzinnige en eindimensionale visie. In dat geval is het oppassen geblazen want dan is diepgang en nuance binnen de journalistiek ook ineens marxistisch, maar als we naar de burgervader van de stad van Brabo en Antigoon luisteren, horen we al dergelijke geluiden. ♦

Catalaanse band Mujeres verovert de wereld: "We zullen eindelijk zien wat het leven als nomade inhoudt"

PAOLA VERHAERT

In hartje Barcelona bevindt zich Luchador Records, een vinylwinkel die al eens bands zoals Dirty Beaches in een achterkamer laat optreden en de thuisbasis is van Mujeres, Barcelona's meest beloftevolle band. Eenmaal binnen het pand en bevoorraadt met genoeg bier babbelen de jongens van Mujeres erop los over wie ze waren en willen zijn, en over platen die een vaste stek hebben veroverd in hun kast.

De Moeial: Mujeres is een Catalaanse groep in beweging. Om jullie tweede album, *Soft Gems*, te promoten zullen jullie door heel Europa reizen. Ook in België zullen jullie halt houden en maar liefst vier keer op de Bühne staan. Dit zal de eerste keer zijn dat jullie een grotere tour doen op het vasteland, nietwaar?

Pol Rodellar (bas/zang): "Klopt, dit is de eerste keer dat de data elkaar zo snel opvolgen en dat we voet zullen zetten in zoveel verschillende landen – zo gaan we naar Duitsland, Frankrijk en eindigen we in België. Voordien hadden we al in het buitenland opgetreden, maar gewoonlijk reisden we op en af. We kregen steeds meer zin om samen de snelweg op te gaan in een klein busje."

Yago Alcover (gitaar/zang): "Het zien van verschillende landen tijdens deze tour was vooral zeer belangrijk voor ons. We hadden er evengoed voor kunnen kiezen om in pakweg Engeland verschillende steden te bezoeken, maar deze keer is het anders. Gedurende twintig dagen zullen we vijf landen bezoeken. We hebben er zin in."

Hoe bereiden jullie je voor op zulke vermoeiende weken?

Alcover: "Veel doen we eigenlijk niet. We proberen wel een beetje geld te sparen."

Martín Gutierrez (drum): "De voornaamste logistieke problemen die we aantreffen hebben te maken met speeldata en pasta. Pasta zal onze voornaamste voedselbron zijn."

Bron: Víctor Garrido

Yago Alcover

Rodellar: "Je moet weten dat we maar arme muzikanten zijn." (lacht)

Alcover: "Het is niet zo dat we dit eerder hebben gedaan, dus we hebben geen flauw benul van wat ons te wachten staat. Het element van verrassing is groot. We zullen eindelijk zien wat het leven als nomade inhoudt."

Rodellar: "*Hombre*, in de Verenigde Staten hebben we toch enkele opeenvolgende optredens gespeeld? Na SXSW (een vooraanstaand muziekfestival in Texas, nvd.r.) hebben we geprofiteerd van de locatie om ook in naburige steden op te treden."

Yago: "Ja, klopt, maar we bleven in de VS en de afstanden legden we vooral af met het vliegtuig. Benieuwd wat dat gaat geven in een busje."

Jullie hebben dus ook andere uithoeken van de wereld, zoals de Verenigde Staten, verkend. Hoe was de ervaring voor jullie om als Spaanse

groep op SWSX te mogen spelen?

Alcover: "We hebben al twee keer op het festival mogen optreden. De eerste keer was uiteraard overweldigend voor een groep als de onze. Het heeft ons zeker niet koud gelaten, dan spreek ik vooral over de eerste keer. De band is in grote mate door die eerste keer beïnvloed. Eindelijk kwamen we in contact met de Amerikaanse *garage scene* die ons altijd zo heeft aangetrokken. Om in Texas te geraken waren we de eerste keer afhankelijk van een culturele subsidie die moeilijk te verkrijgen was zonder eerste plaat. De tweede keer ging alles veel gemakkelijker op vlak van promotie omdat we dat eerste album al hadden dat als visitekaartje kon fungeren. SXSW is een heel speciaal festival, we zijn enorm blij dat we er deel van hebben mogen uitmaken."

Gutierrez: "Bovendien hebben we het grote geluk dat we volgend jaar opnieuw op bezoek mogen."

“De voornaamste logistieke problemen die we treffen hebben te maken met speeldata en pasta. Pasta zal onze voornaamste voedselbron zijn.”

Zijn er jullie hierin nog andere Spaanse bands voorgegaan?

Gutierrez: “Dat vroeg ik me onlangs zelf ook af en ik denk dat Mujeres de afgelopen jaren de enige Spaanse groep was die uitgenodigd werd. Kort geleden werd ons verteld dat het zeer ongewoon is dat een band tot tweemaal toe op het festival mag spelen, laat staan een Spaanse band. Wat niet wilt zeggen dat we enorm succesvolle muzikanten zijn, we blijven een beetje armoezaaiers.” *(lachen)*

Alcover: “Het wilt evenmin zeggen dat we een heel unieke Spaanse groep zijn, ik denk dat onze sound heel herkenbaar is. Ik geloof dat er zoals ons nog anderen zijn.”

Mujeres heeft iets met de VS. Naast het land al enkele keren bezocht te hebben, is jullie sound vergelijkbaar met die van Amerikaanse bands zoals The Black Lips, Ty Segall en Thee Oh Sees. Tot slot heeft Josh Bonati, woonachtig te Brooklyn en verantwoordelijk voor het geluid van onder andere Health, de productie van *Soft Gems* voor zijn rekening genomen. Vanwaar de verbodering met Uncle Sam?

Rodellar: “Het is natuurlijk allemaal begonnen bij de muziek. Veel van die groepen, onder andere diegene die jij hebt vernoemd, hebben een zeer herkenbare stijl die onze aandacht trok en ons heeft beïnvloed.”

Gutierrez: “Naast de muziek appreciëren we ook hun manier van doen en de energie die er hangt op evenementen zoals SXSW.”

Alcover: “In Amerika doet men de dingen zoals het zou moeten. De tickets en het bier zijn goedkoop en men feest tot de volgende dag aanbreekt. Bonati belichaamt op een manier die hele sfeer.”

Rodellar: “Het stond vast dat we een producer wilden die deel uitmaakte van de hele scene. Ons oog viel dus al snel op Josh Bonati.”

Bij jullie uittrede uit Barcelona zullen jullie een nieuw album onder de arm hebben. Zien jullie *Soft Gems* als een vervolg op het debuut of

mogen we ons aan iets volledig nieuws verwachten?

Rodellar: “We kunnen hierbij verwijzen naar wat we vertelden over Suicide (zie vervolg op pagina 24). Aanvankelijk speelden we pure rock-'n'-roll in dat typische stramien. Gaandeweg vonden we meer vrijheid om te improviseren, nummers langer te maken en nieuwe riffs uit te proberen. *Soft Gems* is een intuïtievare plaat. Het belangrijkste verschil ligt erin dat deze veel gevarieerder en toegankelijker is.”

Alcover: “En het verschil op vlak van geluid is natuurlijk ook enorm. We wilden ons deze keer meester maken van de muziek. De eerste keer dat we een opnamestudio binnenwandelden wisten we absoluut niet wat we moesten doen. Voor *Soft Gems* pakten we het anders aan; we besloten om een afgelegen huis af te huren, waardoor we onze tijd konden nemen.”

Een manier van opnemen waar jullie wel vaker gebruik van zullen maken in de toekomst?

Gutierrez: “Daar kan je op rekenen.”

Benieuwd waar deze groeicurve jullie zal afzetten. *Gracias, Mujeres!*

Even later zien we een man op een bankje voor Luchador Records zitten en vraagt hem wat hij ons weet te vertellen over Mujeres. “Mujeres heeft mijn lief ingepikt”, zucht hij, waarna hij bekent dat hij het hen niet eens kwalijk neemt. “Je zou immers voor minder.” U weze bij deze gewaarschuwd: Mujeres is een band om verliefd op te worden. ♦

Mujeres speelt op 15 december op Glimpsfest (Gent).

Meer informatie vindt u op www.facebook.com/mujerestheband

Mujeres' favoriete albums

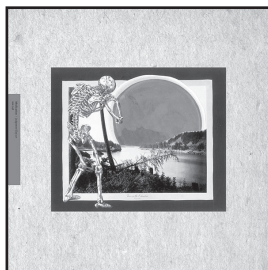
1. Suicide – Suicide (1977)

Martín Gutierrez (drum): “Suicide is een groep die heel wat voor ons heeft betekend. Deze plaat herinnert ons aan de periode waarin we besloten om samen te komen als Mujeres en niet langer gewoon als vrienden. Het was ook toen dat we, door ons wat terug te trekken, meer hebben durven improviseren met muziek. Onze nummers werden langer en repetitiever, maar ook meer gestructureerd. Dankzij Suicide is Yago's (Yago Alcover, de zanger van Mujeres, nvdr.) manier van zingen ook sterk veranderd; op een manier is die psychedelischer geworden en dichter bij de stijl van Suicide gaan aanleunen.”

2. Sic Alps – U.S. EZ (2008)

Yago Alcover (gitaar/zang): “Sic Alps is een Californische band en naar onze mening vat *U.S. EZ* mooi dat typische geluid samen dat tegenwoordig vaak te vinden is aan de Amerikaanse Westkust. In de muziek die er daar wordt gemaakt hoor je vaak verwijzingen naar het verleden en naar de muziek van vroeger, maar toch heeft ze een moderne toets dankzij modderige en lo-figeluiden. Sic Alps is een hele speciale groep, ondanks het feit dat ze vrij teruggetrokken en niet erg bekend zijn. Ik denk dat wat ons vooral aantrekt in deze plaat de composities van elk nummer zijn. Ze zijn niet prototypisch, wat van *U.S. EZ* een plaat maakt die gemakkelijk kan aansluiten bij de *new garage* beweging.”

3. Medication – Judgement Day (2011)

Pol Rodellar (bas/zang): “Zoals *Judgement Day* zijn er eigenlijk veel platen, maar we hebben deze gekozen omwille van de wijze waarop het werd opgenomen en geproduceerd. Op een manier heeft Medication ons beïnvloed tijdens de opnames van *Soft Gems*, ons tweede album. Vanaf het moment dat we muziek begonnen te maken en zijn beginnen optreden hebben we vanzelfsprekend veel nieuwe muziek leren kennen en meer geleerd over het proces van een album maken. Dit uit zich – hoop ik – op onze nieuwe plaat.”

4. White Fence – Is Growing Faith (2011)

Alcover: “White Fence, het project van Tim Presley uit Brooklyn die het concept psychedelica duidelijk goed heeft begrepen en veel samenwerkt met andere artiesten in die branche. *Is Growing Faith* heeft een enorm mooie esthetiek en heeft die niet te danken aan een lo-figeluid maar aan het gebruik van authentieke opnamemethodes, waardoor het geluid heel vol klinkt. Deze plaat vat heel goed samen wat het belang voor het geluid is van een goed en gedetailleerd opnameproces.”

5. Nerve City – Sleepwalker (2010)

Rodellar: “Zes bommen van liedjes. Ondanks alle veranderingen die we hebben doorstaan met onze tweede plaat blijft onze voorkeur voor nummers met een simpele en goede melodie bestaan. De structuur van een popnummer zal altijd aanslaan. We hebben zeker nieuwe elementen meegebracht in *Soft Gems*, maar zijn onze voorliefde voor popnummers niet verloren.”

Gutierrez: “De essentie van pop blijft aanwezig in onze muziek, maar is niet de overheersende toon.”

Beloftes als excuus voor ledigheid

TEKST: RUBEN CLAESEN
FOTOGRAFIE: MANLY CALLEWAERT

Studenten in Brussel zijn het gewend om dubbel zo hard genaaid te worden door beleid, dat is waarlijk niets nieuws onder de zon. De bevoegdheidstang waarin ze zich bevinden is allang gekend, maar de schaamteloze maskerade waarmee nu geschermd wordt om hen opnieuw een verdubbeling van de prijs van basismobiliteit (van 102 naar 204 euro, nvdr.) te doen slikken, moet een nieuw ijkpunt zijn in de geschiedenis van een regio die eigenlijk geen studenten verdient.

De kiem van het probleem is driedelig. Allereerst is er niet één, maar zijn er twee studentenpopulaties die onderwijs genieten in de hoofdstedelijke omgeving: een Vlaamse en een Franstalige. Beiden zijn afhankelijk van twee verschillende gemeenschappen die wel een coherent beleid kunnen uittekenen voor zover de grenzen duidelijk afgebakend zijn, maar op tilt slaan als het over studenten in Brussel gaat. Studentenaangelegenheden verworden dan plots tot gewestelijke mobiliteitskwesies ... of worden een zaak voor de Vlaamse Brusselminister (nota bene: vandaag is de Brusselminister de onderwijsminister) ... of waarom niet voor de Brusselse minister van Huisvesting? In ieder geval zorgt Vlaanderen er altijd wel voor dat de studenten in de kou blijven staan. Voor het aloude *er-is-geen-geld-argument* is elk afschrijven van verantwoordelijkheid goed.

Ten tweede is er het gebrek aan ‘werkelijke’ subsidiariteit: op lokaal niveau is er geen enkele burgemeester of schepen die tijdens zijn mandaat zelfs nog maar meer dan vijf minuten heeft nagedacht over wat studenten eigenlijk zou bezighouden, laat staan wat hun zorgen zijn.

De emulgator die van deze vette substantie een afschuwelijke saus maakt, is de hoge dichtheid van hogeronderwijsinstellingen van tweeërlei slag op het grondgebied van die gemeenten. Dit alles zorgt er grosso modo voor dat “iedereen wel bevoegd is, maar niemand verantwoordelijk.” Het gevaarlijke aan die uitdrukking is dat ze is uitgevonden en nog steeds gebruikt wordt door diezelfde politici, die zich verkneukelen in het zakdoekleggen in *real life*. De studenten zijn die zakdoek.

Als Brusselse studenten een lijstje zouden opstellen met links de aantrekkingspolen van Brussel als studentenstad en rechts de afknappers, dan durf

ik nu al te voorspellen dat zij tot de slotsom komen dat ze naar Brussel gekomen zijn *ondanks* het beleid van gemeenten, gemeenschappen en gewest.

De argumenten waarmee de tariefverdubbeling verdedigd wordt, zijn van een walgelijke aard, ook al stond de afschaffing van het voordeeltarief in de sterren geschreven: de middelen ervoor werden in de loop der jaren samengeteld met andere posten en vervolgens bleef er minder geld *in globo* over dan voor elk van de compartimenten apart. De mobiliteitsactie is daar de dupe van. Pascal Smet, minister van Onderwijs en Brussel, kondigde dat zelfs bijna letterlijk aan op de persvoorstelling van Br(ik in juni 2011, toen hij openlijk de opportuniteit van die mobiliteitsactie in vraag stelde. De klemtoon van Br(ik moest van bij het begin op huisvesting en stadspromotie liggen. Waarom? Van de drie oorspronkelijke speerpunten was mobiliteit het gemakkelijkst in de schoenen van het gewest te schuiven. Afschaffing met voorbedachten rade.

Vervolgens laat Vlaanderen Br(ik de kastanjes uit het vuur halen. Argumenteren dat de MIVB-abonnementen voor studenten een bevoegdheid zijn voor het Brusselse gewest, daarbij nog eens het lef hebben om dat voor te stellen als een *aha-erlebnis* en dat terwijl de actie al sinds 2004 bestaat, is weinig geloofwaardig. Het gewest heeft inderdaad de bevoegdheid om te wegen op de tarieven die door de MIVB gehanteerd worden, maar Br(ik en Vlaanderen konden nooit ofte nimmer verwacht hebben dat het gewest die actie zonder boe of ba zelf zou implementeren. Er zijn immers ook de Franstalige studenten die dan in rekening moeten genomen worden. De actie zou het gewest maar liefst vijf keer zoveel kosten.

Ook van de Vlaamse Gemeenschapscommissie kregen de studenten nul op het rekest. De fondsen die de VGC van het Gewest kreeg, werden doodleuk voor kinderopvang en scholenbouw gereserveerd. “De VGC heeft immers andere (sic) prioriteiten”, liet Guy Vanhengel optekenen. De Franstalige gemeenschapscommissie Cocof besteedde zijn fondsen dan weer wel aan studentemobiliteit, met als gevolg dat de Franstalige studenten gewoon 102 euro betalen. Een ode aan de ironie, want toen de abonnementsprijs in 2011 meer dan verdubbelde (van 45 naar 102 euro), werd de studenten gezegd dat het tarief “gespiegeld moest worden aan dat van de Franstaligen.”

Weze u zo vriendelijk onze gezamenlijke middelvinger in ontvangst te nemen.

Die andere beweegreden, namelijk dat de culturele opzet (studenten Brussel laten ontdekken) en de uitwerking (voorzien in basismobiliteit) te ver uit elkaar liggen, is zowaar nog ondeugdelijker. Ten eerste heeft Quartier Latin, de voorganger van Br(ik, zélf de enquêtes afgenomen die dit vermoeden zouden bevestigen. Ten tweede: wat is de grens tussen basismobiliteit en cultuur als bijvoorbeeld een geschiedenisstudent van de VUB voor zijn paper naar de Albertina-bibliotheek trekt? Heeft ‘basismobiliteit’ op zich geen culturele dimensie? Br(ik moet beseffen dat het dit verhaal onmogelijk aan de studenten kan verkopen, zonder op hun ongenoegen te stuiten.

En het gewest zelf? Dat liet bij monde van Vervoersminister Grouwels (CD&V) en Mobiliteitsstaatssecretaris De Lille (Groen) verstaan dat het er niet aan denkt om het huidige tarief van 204 euro te verlagen. Die eerste deed haar bijnaam van *Das Mädchen* alle eer aan toen ze in juni de vraag van de studenten met bijzonder verontwaardigde blik afwees. Geen grijn begrip voor Br(ik, maar ook niet voor de studenten. Dat onhandige tv-optreden probeerde ze waarschijnlijk goed te maken door een delegatie van studentenvertegenwoordigers uit te nodigen op haar kabinet, maar ze deed definitief de deur dicht door het zelfs niet te willen hebben over de mobiliteitskwesie. Tot grote ergernis van enkele aanwezige studentenvertegenwoordigers, die niet hadden verwacht dat ze het veeleer zouden hebben over het gebrek aan een fuifzaal in Brussel-Stad. Ook bij De Lille dwongen de vertegenwoordigers wat later een gesprek af ... maar de Staatssecretaris zelf was niet aanwezig. ◆

Nobeles barbarij

JOREN JANSSENS

De Europese Unie bracht ons niet enkel vrij verkeer van personen en goederen, goedkopere telefonieprijzen en een eengemaakte markt en munt, maar ook “verbroedering tussen naties” die elkaar sinds mensenheugenis bekampten in het door erfoorlogen verscheurde Europa. “De Unie draagt al langer dan zes decennia bij aan de bevordering van de vrede en verzoening, democratie en mensenrechten in Europa”, aldus het comité dat de Nobelprijs voor de Vrede uitreikte aan de Europese Unie. “Een late aprilgrap” volgens de Britse eurosceptische pers. Het is nochtans niet de eerste maal dat de vredesprijs wordt uitgereikt aan personen of instellingen met een ambigu verleden. De dieptepunten uit 111 jaar Nobelsatire.

Amper vijf jaar na de oprichting ging het Nobelcomité voor de Vrede voor het eerst de mist in met de uitreiking van de vredesprijs aan Theodore Roosevelt. De president van de Verenigde Staten werd gehuldigd omwille van zijn bemiddelingsrol in de Russisch-Japanse Oorlog, al was diens interventie er in eerste instantie op gericht om te voorkomen dat Rusland en Japan een bedreiging zou vormen voor de Anglo-Amerikaanse handelsbelangen in Azië. Finaal resultaat van Roosevelt's bemoeienis was niets minder dan een aanzienlijke uitbreiding van de Amerikaanse invloedssfeer en een versteviging van de positie van de V.S. als wereldmacht, passend in diens imperiale strategie van interventionisme. Roosevelt was tevens de man die met zijn Great White Fleet, een vloot van zestien oorlogsschepen, de wereld rondvoer om Amerika's militaire wereldheerschappij ten toon te spreiden aan de “ongeciviliseerde volkeren” van de wereld. Ook in eigen land werd Roosevelt maar weinig geassocieerd met verzoening en mensenrechten. Zo deed hij ooit de uitspraak: "I don't go so far as to think that the only good Indians are dead Indians, but I believe nine out of ten are, and I shouldn't like to inquire too closely into the case of the tenth."

In 1909 ontving voormalig Belgisch premier Auguste Beernaert de vredesonderscheiding. Een staatsman die internationaal gerespecteerd werd omwille van zijn strijd voor internationale mensenrechten en tegen slavernij. Althans zo stelt de traditionele geschiedschrijving. Minder bekend is paradoxaal genoeg Beernaert's decisieve rol in de eigenlijke acquisitie en ontwikkeling van Kongo-Vrijstaat. Toen Leopold II geconfronteerd werd met de Belgische Grondwet die hem verhinderde soeverein te worden van zowel België als zijn privékolonie, riep hij de hulp in van zijn trouwe eerste minister. Op slinkse wijze wist deze de Kamers te bespelen en een parlementaire goedkeuring te verkrijgen voor het koningschap van Leopold II over Congo. Beernaert voorkwam ook het failliet van de Vrijstaat door het parlement te laten instemmen met een persoonlijke lening aan de vorst ter waarde van 150 miljoen Belgische Frank. Als kers op de taart gaf Beernaert in maart 1886 bevel aan luitenant-generaal Alfred Van der Smissen om met behulp van 22.000 reservisten een luddistische staking in de Borinage met genadeloze repressie neer te slaan. Resultaat: 24 doden en 18 gewonden.

Ook Amerikaans president Woodrow Wilson kreeg in 1919 een Nobelprijs voor de Vrede voor zijn cruciale rol in de stichting van de Volkenbond. De wereldleider die pleitte voor bestuursvormen gedomineerd door mannen met “verhoogde idealen” om “stabiliteit en rechtvaardigheid” te bewaren en wiens naam vereeuwigd werd door een concept dat tot op de dag van vandaag elke interventie van de Verenigde Staten in de wereldpolitiek vergoelijkt: het Wilsoniaans idealisme, de facto een imperiale strategie ter verspreiding van de vrije markt en ter beveiliging van de wereldwijde toegang tot grondstoffen.

Een axioma gestoeld op het principe van zelfbeschikking, zolang “de voorrang gegeven wordt aan onze (Amerikaanse, nvdv.) belangen. Doch altruïstisch als we zijn, moeten andere naties erop toezien dat ze afstand houden en ons niet trachten te verhinderen”, dixit Wilson als rechtvaardiging voor zijn invallen in de Filipijnen, Haïti en de Dominicaanse Republiek die elk dezer landen opzadelden met reactionaire marionettendictaturen. Het Latijns-Amerikaanse verzet tegen deze politiek viel simpelweg te verklaren “because they are naughty children who are exercising all the privileges and rights of grown-ups and require a stiff hand, an authoritative hand.” De hedendaagse oorlogsretoriek van de V.S. verhuuld in het brengen van “verhoogde idealen” als ‘democratie’ en ‘vrijheid’ vormt het rechtstreekse nalatenschap van de apostel van de zelfbeschikking Woodrow Wilson.

De Nobelprijs voor de Vrede aan Henry Kissinger in 1973 wordt vaak gezien als hét kantelpunt in de geloofwaardigheid van het Nobelcomité. Formeel werd de prijs hem toegekend voor zijn rol in de Vredesakkoorden van Parijs

Het is niet het moment om onszelf blind op de borst te kloppen om een Nobelprijs die van meet af aan bezoedeld was

die een einde stelden aan de Amerikaanse oorlogsmisdaden in Vietnam. Ook destijds lokte de huldiging van Kissinger's inspanningen al grote controverse uit. Kissinger domineerde tussen 1969 en 1977 het buitenlands beleid van de V.S., onder andere als National Security Advisor en Secretary of State onder president Richard Nixon. Onder Kissinger's wandaden bevindt zich diens sleutelrol in het uittekenen van de bommencampagne in Cambodja amper drie jaar voor zijn Nobelprijs. Het offensief was gericht tegen de Viet Cong maar had naar schatting zo'n 40.000 burgerslachtoffers tot gevolg. Zonder enige gêne zette Kissinger na de in ontvangstname van diens vredeslaureaat de ijsskoude *Realpolitik* verder. Andere wapenfeiten zijn onder andere zijn onvoorwaardelijke steun aan de reactionaire militaire dictaturen van Pinochet in Chili en Videla in Argentinië. Zijn naam blijft opduiken in talrijke onderzoekscommissies aangaande de executies van Latijns-Amerikaanse dissidenten. Tot op de dag van vandaag blijft Kissinger een grote invloed uitoefenen op de buitenlandse politiek van de V.S. Zo trad hij onder meer op als adviseur van George W. Bush ten tijde van de invasie in Irak van 2003. Zijn enige bezwaar tegen de operatie was louter van strategische aard: ten

Naast de inhoud roept ook de timing van de eredecoratie vragen op. Waarom nu?

opzichte van de publieke opinie werd te veel nadruk gelegd op de vermeende massavernietigingswapens van Saddam Hoessein.

De bekroning van Yasser Arafat, Yitzhak Rabin en Shimon Peres in 1994 voor hun aandeel in de Oslo-akkoorden, was nog zo'n omstreken moment in de geschiedenis van de Nobelprijs. De erfenis van Arafat vormt, in tegenstelling tot voorgaande figuren, allerm minst een eenduidig vraagstuk. Vrijheidsstrijder of terrorist, in elk geval geen politicus die spontaan associaties oproept met concepten als *verzoening* of *verbroedering* tussen naties'. Dezelfde bedenkingen kunnen gemaakt worden ten opzichte van beide Israëliëse politici met wie Arafat de prijs deelde. Barack Obama is nog zo'n politicus wiens bijdragen tot de wereldvrede gecontesteerd zijn. Hij ontving de Nobelprijs in 2009 omwille van diens "uitzonderlijke inspanningen om de internationale diplomatie en samenwerking tussen volkeren te versterken". Voor velen was Obama's beslissing, slechts twee maanden na de uitreiking, om 30.000 bijkomende manschappen naar Afghanistan te zenden dan ook een bittere pil, alsook de Amerikaanse inmenging in Libië. De internationale pers zag hierin een Nobelprijs voor het scheppen van hoop, voor het potentieel van de toekomst, eerder dan een bekroning voor het geleverde werk. "In essence an award for not being George Bush", zoals *The Guardian* het verwoordde.

Dit jaar werd de Nobelprijs voor de Vrede uitgereikt aan de Europese Unie voor haar meer dan zes decennia lange bijdrage "aan de bevordering van de vrede en verzoening, democratie en mensenrechten in Europa." Het Europese project werd destijds wel degelijk op poten gezet vanuit een anti-oorlogsovertuiging: *nie wieder Krieg, plus jamais la guerre*; al prijkte die slogan reeds na Wereldoorlog I op talrijke monumenten en manifesten. Beweren dat deze vredesgedachte in Europa al meer dan zestig jaar in de praktijk wordt omgezet is echter simpelweg een ontkenning van de historische realiteit. De Kroatische en Bosnische Oorlogen eindigden pas in 1995 en in datzelfde jaar kreeg de Europese Unie in haar achtertuin nog af te

rekenen met de genocide van Srebrenica. Amper dertien jaar geleden werden nog NAVO-bombardementen uitgevoerd op het Europese continent. De wonden in de Balkan zijn tot op de dag van vandaag nog verre van geheeld en Cyprus blijft een hopeloos verdeelde en onverzoenbare natie. En zelfs de Europese kern is sinds 1945 niet vrij van onderlinge oorlogsvoering. Pas in 2007 werd een formeel einde gesteld aan de 38 jaar lange Britse bezetting van Noord-Ierland.

Onder de Europese vlag van de Common Security and Defense Policy is Europa sinds 2002 een steeds actievere militaire rol beginnen spelen. Onder die noemer zijn we momenteel verwickeld in vijftien internationale conflicten. Meer dan eens werd de Europese Unie met haar rug tegen de muur gezet in de door de V.S. gedomineerde VN- en NAVO-alliantie. In 2010 stonden nog steeds twee Europese lidstaten in de top vier van landen met de grootste militaire uitgaven ter wereld. Frankrijk en Groot-Brittannië spendeerden respectievelijk 44 en 39 miljard euro aan oorlogsvoering en spelen soms een verre van vreedzame rol in de wereld. De Europese Unie heeft in zijn geheel een militair budget van 194 miljard euro, na de V.S. de grootste oorlogseconomie ter wereld. Met een militaire mankracht van 5 miljoen bekleedt de Europese Unie de tweede plaats in de rangschikking van grootste troepenmachten ter wereld, met land- en luchtmachten van proportionele sterkte.

Naast de inhoud roept ook de timing van de eredecoratie vragen op. Waarom nu? Net nu de Europese Unie meer verdeeld is dan ooit tevoren en de hoofdsteden van onze Zuid-Europese landen met de regelmaat van de klok in vuur en vlam worden gezet door haar wanhopige en berooide burgers? Net nu een democratisch deficit heerst in Italië met de installatie van een technocratisch zakenkabinet, waarmee ook de Grieken tot voor kort geconfronteerd werden. Net nu de Europese instellingen in Athene en Madrid meer dan ooit tevoren gezien worden als instrumenten van onderdrukking en financiële oorlogsvoering tegen een weerloos volk. In de hoofden van velen Grieken en Spanjaarden is er ongetwijfeld weinig vreedzaam aan de dramatische Weimar-taferelen van haat en armoede rondom hen. Op verschillende ogenblikken kon de EU met wat meer recht en rede aanspraak maken op de Nobelprijs. Bij de vreedzame hereniging van Oost- en West-Europa, bijvoorbeeld.

De EU werd in feite beloofd voor haar vreedzaam verleden op een moment dat de onvrede nog nooit zo groot was. Het lijkt er dan ook op dat, net zoals bij Obama in 2009, de Nobel werd toegekend uit hoop. De hoop dat "we in het achterhoofd moeten houden wat we hebben verwezenlijkt op dit continent en dat we niet terugvallen in desintegratie". Het alternatief zijn "verschrikkelijke oorlogen" en een "terugkeer naar extremisme en nationalisme", aldus het comité. Het continent beleeft vandaag een existentiële crisis. De interne solidariteit, nog zo'n hoeksteen van het Europese project, wordt steeds vaker in vraag gesteld terwijl men meer dan ooit tevoren terugplooit op de eigen nationale belangen. Van een gezamenlijk project lijkt steeds minder sprake. Het is niet het moment om onszelf blind op de borst te kloppen om een Nobelprijs die van meet af aan bezoodeld was. Wat ze bij voorkeur wel doet, is het zenden van een krachtig signaal aan Europese leiders. Een Nobelprijs die waarschuwt dat de problemen van armoede, sociale afbraak en polarisatie gelijkaardig zijn aan deze van de voorvaders van de Europese Unie. ♦

Noordpool: bron van olie en conflict

Verschillende oliebedrijven hebben hun oog laten vallen op de Noordpool. Niet onbegrijpelijk, want in totaal ligt ongeveer dertien procent van de totale oliereserve en dertig procent van de wereldgasreserve onder het Noordpoolijs.

Het grootste aardgasbedrijf ter wereld, het Russische Gazprom, is reeds gestart met het investeren in olie- en gasontginning in de Noordpool. Het wil er tegen 2013 als eerste op commerciële schaal olie ontginnen. Ook Shell investeerde de afgelopen zeven jaar 4,5 miljard dollar in plannen voor de arctica. Shell boort in de Beaufort- en de Chukchizee in Alaska, rond Groenland, Canada en Noorwegen, en werkt met Gazprom samen om de Salymvelden in Siberië te ontginnen. Zowel Shell als Gazprom moesten evenwel hun activiteiten voor 2012 staken.

Gazprom investeerde bovendien, in samenwerking met Statoil en Total, miljarden euro's in de Shtokman-gasvelden. In augustus werd dit project in de Barentszee echter afgeblazen vanwege de hoge kosten, een dalende Europese vraag naar Russisch gas en de goedkopere concurrentie vanuit de V.S.. Daarnaast moest Gazprom ook de activiteiten op het boorplatform Prirazlomnoye stilleggen wegens veiligheidsproblemen. Dat project wordt pas in de zomer van 2013 hervat. Shell moest in Alaska na

een dag proefboren het werk tijdelijk stilleggen omdat er een ijsschots richting het boorplatform dreef. Later werden de boorplannen in Alaska definitief afgeblazen omdat de koepel, die ze bij ongelukken over de boorput zouden schuiven, beschadigd raakte tijdens onderzoeken.

Naar olie of gas boren op de Noordpool is niet zonder risico. Volgens Greenpeace is er twintig procent kans op een olielek tijdens de volledige ontginning van een concessieblok (afgebakend geografisch gebied voor ontginning, nvdr.) in de Arctische gebieden. Bovendien zijn de traditionele opruimtechnieken niet aangepast aan de bijzonder lage temperaturen. Als het niet lukt een lek tijdens het boorseizoen te repareren, duurt het twee jaar alvorens men kan starten met het lek te dichten. De olieramp in de Golf van Mexico zou erbij verbleken. Niet alle bedrijven lopen trouwens even warm om naar olie en/of gas te boren in de Noordpool. Zo liet de bestuursvoorzitter van Total, Christophe de Margerie, zich in de *Financial Times* negatief uit over olieontginning in het poolgebied omdat dit voor te hoge milieurisico's zou zorgen.

Daarnaast zit er ook een ironisch kantje aan deze olie- en gasontginningsoperaties. Door de opwarming van de aarde smelt het noordpoolijs en komen nieuwe visgronden, scheepsroutes en olie- en gasvelden vrij. Tegen 2015 zou er in de zomer

zelfs geen ijs meer op de Noordpool te bespeuren zijn. De aanwezigheid van het poolijs is echter onontbeerlijk om de opwarming van de aarde in te dammen. Het ijs reflecteert immers het zonlicht, terwijl de zee de zonnewarmte in zich opneemt. Doordat er minder ijs is, wordt er meer warmte opgenomen en stijgt de globale temperatuur, en door die stijging smelt het Noordpoolijs nog sneller. Onze energieconsumptie is een andere belangrijke oorzaak van dit broeikas-effect. Door de ontginning van die nieuwe gas- en olievelden, zal de opwarming van het klimaat zich met andere woorden in een nog sneller tempo voortzetten.

Een verbod op het ontginnen van olie en gas in de Noordpool zit er echter nog niet aan te komen. Zo bezit de Russische regering vijftig procent van de aandelen van Gazprom en staat deze achter de ontginningsplannen in de Noordpool. De EU, op haar beurt, verwierp in oktober een exploitatieverbod van gas en olie in Arctica.

Het smelten van het Noordpoolijs stelt ons ten slotte voor een territoriaal probleem: welk land heeft recht op welke delen van de Noordpool? Sommige delen van de Noordpool behoren tot een Exclusieve Economische Zone (EEZ) van één van de Arctische landen (Rusland, Noorwegen, Canada, de Verenigde Staten en Denemarken). Een EEZ is een gebied dat zich tot 370 kilometer van de kustlijn van een staat uitstrekt. In die regio hebben landen de exclusieve exploitatierechten, en het recht op wetenschappelijk onderzoek en visserij. De huidige boorplannen van onder andere Gazprom en Shell bevinden zich in de Exclusieve Economische Zones van de Arctische staten. Een groot deel van de Noordpool behoort echter tot de internationale wateren, waar iedereen het recht heeft om van de natuurlijke rijkdommen te profiteren en geen land een ander de toegang mag ontzeggen. Dat zou in de toekomst voor verscheidene conflicten kunnen zorgen, iedereen maakt immers wettig aanspraak op de rijkdommen van deze regio. Voor het continent Antarctica werd dit probleem reeds in 1959 verholpen door het Antarctisch Verdrag. Deze bindende overeenkomst maakt de Zuidpool politiek neutraal, verbiedt militaire activiteiten, zorgt voor vrijheid van wetenschappelijk onderzoek en beschermt haar fauna en flora. Bovendien is het sinds dit verdrag verboden om de Antarctische mineralen en andere delfstoffen te exploiteren. De toekomst zal uitwijzen of zo'n verdrag ook voor de Noordpool mogelijk blijkt. ♦

SILKE GOUBIN

David wants to fly

Deze docufilm behelst exact dat waar de term *docufilm* voor staat: een mengeling van een teder liefdesverhaal en de persoonlijke zoektocht naar creativiteit en verlichting, die zich manifesteert als een kritische reportage over de controverse die heerst rond de gemeenschap van TM. TM staat voor *Transcendental Meditation*, een meditatie-techniek verspreid door Maharishi Mahesh, de guru die al bekend raakte door zijn invloedrijke ontmoetingen met The Beatles en Donovan.

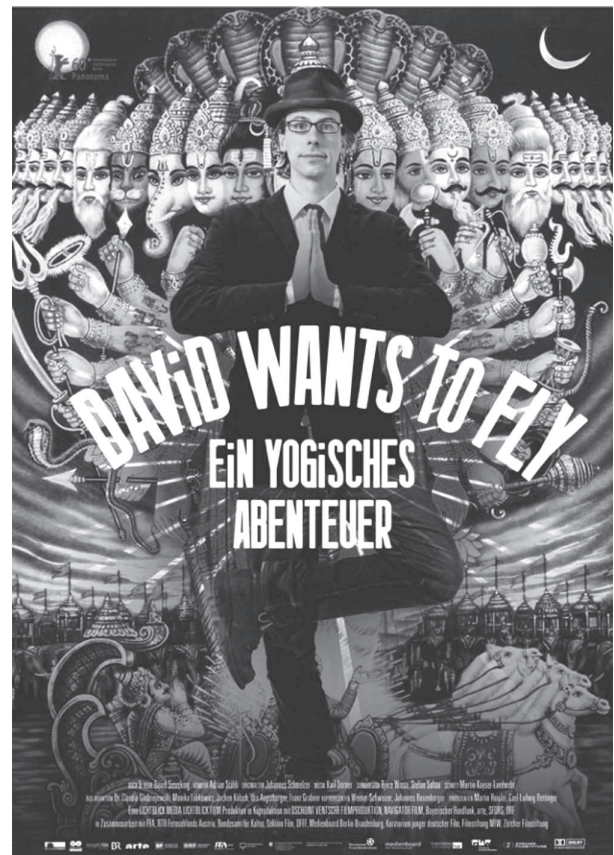
De film start met de Duitse student-regisseur, schrijver en reporter van dienst, David Sieveking, die, geïnspireerd door zijn idool David Lynch donkere films wil maken. Eén groot probleem: Sieveking mist de nodige duisternis. Hij besluit daarom een creatieve workshop van David Lynch bij te wonen. Al gauw haalt die de zogezegd wetenschappelijk onderbouwde meditatievorm aan voor het verkrijgen van persoonlijk succes. Na een persoonlijk interview met Lynch wordt Sieveking aangemoedigd om de techniek te toetsen aan de praktijk. In het begin loopt alles goed, zo ontvangt hij financiering voor zijn filmproject en ervaart hij een creatieve impuls. Bij het overlijden van Maharishi besluit David diens begrafenis bij te wonen en de TM-gemeenschap beter te leren kennen. Hij wordt vriendelijk ontvangen, krijgt verschillende interviews en een rondleiding. Hij mag zelfs filmopnames maken bij een interne bestuursraad.

Maar daar gaat het mis: vrijwel onmiddellijk ontstaat een machtsstrijd tussen enkele van de *Raja's*, de bestuursvoorzitters van de TM-gemeenschap. Er heerst onenigheid over de opvolging van Maharishi. Plotsklaps moet David stoppen met filmen en wordt hem gevraagd de *final cut* van zijn film te censureren. Kritische vragen dringen zich aan David op. Verschillende geruchten steken de kop op waardoor de guru zijn status dreigt te verliezen. Ook andere eigenaardigheden doen vragen oprijzen. Zo werd de hoofdstad van de wereldvrede, opgericht door Maharishi en gesponsord met miljoenen, omheind met prikkeldraad en zwaar bewaakt. In plaats van 10.000 yogis bevat de stad slechts enkele eenzame zielen. Film en is er uit den boze. Wie had gedacht dat wereldvrede zo beschermd moest worden tegen de buitenwereld? En wat te denken van die Yogic Flying-techniek die wordt onderwezen in speciale TM-scholen? David zet zijn zoektocht naar antwoorden verder en gaat op gesprek bij enkele TM-dropouts die de gemeenschap de rug toegekeerd hebben.

Toch volhardt hij in zijn project en weigert hij zich onder druk te laten censureren.

Ook David Lynch krijgt lucht van Sieveking's té kritische benadering en distantiëert zich van de documentaire. Erger zelfs, de David Lynch Foundation dreigt met een rechtszaak als de film niet eerst langs hen passeert voor revisie.

Moeilijke tijden voor onze documentairemaker nu ook zijn idool zich tegen hem keert. Toch volhardt hij in zijn project en weigert hij zich onder druk te

laten censureren. Het eindresultaat is een mooie documentaire met prachtige beelden en een heel persoonlijke toets. Het maken van de documentaire nam uiteindelijk vijf jaar van zijn leven in beslag, wat een indringende blik oplevert in de veranderingen in Davids persoonlijke leven. De aanvankelijk enthousiaste David van in het begin vervalt in frustratie en teleurstelling naar het einde toe. Ondanks alles ondergaat hij zijn kwellingen met opgeheven hoofd. Een meeslepend verhaal dat je naar het einde toe toch wat op je honger laat zitten. Wat was het resultaat van de rechtszaakdreigementen? Een beetje onderzoek leert ons dat een rechtszaak nooit plaats vond, waarschijnlijk omdat dat de documentaire enkel publiciteit zou opleveren.

Conclusie: het loont zeker de moeite om deze documentaire te bekijken. David Sieveking brengt de documentaire op een prachtige manier die zijn talent exposeert. Benieuwd of zijn volgende projecten ook zo'n persoonlijke toets zullen hebben. ♦

OLIVIER DIELEMAN

CONCERT

The Reverb Conspiracy Night

Woensdag 14 november, 8pm
Madame Moustache
Brandhoutkaai 5-7, 1000 Bxl
Paf: €8

The Reverberation Appreciation Society en Fuzz Club Records hebben *The Reverb Conspiracy* uitgegeven. Om dit te vieren gaan ze met Singapore Sling/Wall of Death/The Lucid Dream op Europees tournee, hierbij doen ze, gelukkig voor ons, ook Brussel aan. Kruis deze datum alvast met vuurrode stift aan!

FILM

Pink Screens

8 november t.e.m. 17 november
Cinema Nova
Arenbergstraat 3, 1000 Bxl

Tien dagen van verkenning van seksuele identiteit in al haar facetten, kleuren en gelaagdheden. Tien dagen lang onuitgegeven films en avant-premières, met dit jaar twee Belgisch getinte vertoningen: een serie kortfilms en de slotfilm *Hors les murs*. Op 16 november is er ook een avond in de Bozar, met films van Fred Halsted.

CONCERTO

Il Gardellino

vrijdag 9 november, 12:30am
Paleis van Karel van Lotharingen
Museumplein 1, 1000 Bxl
Paf: €5

Voor de studenten die hun dagen slijten in de KBR, is er die vrijdagmiddag de mogelijkheid tot mentale ontspanning. In plaats van het wachten tot de ijverige KBR werknemers je aanvragen behandelen, kan je gaan luisteren naar werken van o.a. Mozart. Toch wat anders dan door het raam staren wegens het wegvallen van het draadloos netwerk.

LITERATUUR

Salman Rushdie

dinsdag 13 november, 8pm
Bozar
Ravensteinstraat 23, 1000 Bxl
Paf: €10/14

Rushdie en zijn *Duivelsverzen* hoeven geen introductie, hier komt Rushdie zijn boek *Joseph Anton* voorstellen, waarin hij schrijft over zijn gedwongen clandestien leven en jaren van isolement. Zijn alias haalde hij van Joseph Conrad en Anton Tsjechov, twee schrijvers die hem als voorbeeld dienden. Annelies Beck verzorgt het interview

Two Gallants – To Kill a King

dinsdag 27 november, 7:30pm
Botanique
Koningsstraat 236, 1210 Sint-Joost-ten-Node
Paf: €14/17/20

Al opgroeiend in San Francisco vielen Adam en Tyson voor bluesmuziek. Met enkel een gitaar en een drumstel veroveren ze nu de hele wereld. Het repertoire van Two Gallants bevat gekke folk en *garage-rock* vol energie. Na meerdere buitengewone optredens in de Botanique, keert het duo terug met *The Bloom And The Blight*, dat in oktober uitkomt.

Dissidences

6 december en 12 december, 8pm/10pm en 7pm/9pm
Cinema Nova, Arenbergstraat 3, 1000 Bxl
Paf: per film €3,5/5, per avond €5/6

Twee avonden gewijd aan de revolutionaire arbeidersstrijd in de jaren '30. De eerste avond gaat over de mijnwerkersstaking in de Borinage in 1932, het communistische engagement in België en het ontstaan van de sociale documentaire. De tweede avond stelt de terugkeer van de harde syndicale acties centraal.

Die Zauberflöte

maandag 19 november, 7pm
Bozar
Ravensteinstraat 23, 1000 Bxl
Paf: cat.IV €20 – cat.I €74

De prijskaart is niet meteen van de gunstigste, maar het gaat hier volgens de Bozar wel om een topbezetting van muzikanten en één van de mooiste opera's. *De Toverfluit* van Mozart wordt om 5:30pm die ook nog gratis ingeleid, men moet zich dan wel inschrijven.

Proza voor Constant Permeke – Nocturne

dinsdag 20 november, 8pm
Bozar
Ravensteinstraat 23, 1000 Bxl
Paf: €8

Bozar nodigde vijf buitenlandse schrijvers uit om zich te laten inspireren door een schilderij van Constant Permeke. Vier schrijvers dragen die avond hun werk voor tijdens een literaire nocturne. Hiervoor blijven de deuren van de tentoonstelling uitzonderlijk open. Na de voorstelling heb je nog de tijd om de rest van de expo te bezichtigen.

Autumn Falls

maandag 26 november t.e.m. zondag 2 december
concertzalen Bxl

Derde editie van het indoorfestival te Brussel en de affiche ziet er wederom zeer aantrekkelijk uit. Alleen wil ik wel weten wie in godsnaam Joe Gideon & The Shark en Ty Segall / White Fence op vrijdag 30 november organiseert, met een afstand van 4km tussen beide concerten! Andere aanraders zijn: Lower Dens 28 november, The Soft Moon 29 november, Diiv en BRNS 1 december.

Festival Cinéma Méditerranéen de Bruxelles

vrijdag 9 t.e.m. zaterdag 17 november
Botanique
Koningsstraat 236, 1210 Sint-Joost-ten-Node
Het twaalfde *Festival Cinéma Méditerranéen de Bruxelles* zal plaatsvinden in de Botanique van 9 tot 17 november. Het is de afspraak om de beste actuele bioscoopproducties uit het Middellandse Zeegebied te ontdekken in een feestelijke en warme sfeer. Bijna 70 films worden voorgesteld in de drie projectiezalen van het festival (Orangerie, Rotonde en Salle de Cinéma).

l'Opéra russe

dinsdag 20 november, 12:30am
Muziekinstrumentenmuseum, Hofberg 2, 1000 Bxl
Paf: gratis

Voor diegene die hun middag even willen opvullen, met muziek en een prachtdecor, is het aangeraden om die dag naar het Muziekinstrumentenmuseum te gaan. Studenten van het Conser-vatoire Royale de Bruxelles brengen een ode aan de Russische opera. Daarna kan men voor een prijs van €4 het museum bezoeken. Waarom twijfelt u eigenlijk nog? Hóp Hóp!

THEATER

Lethal Inc.

vrijdag 16 november en zaterdag 17 november, 8:30pm
KVS, Arduinkaai 7-9, 1000 Bxl
Paf: €12/16

Steigeisen neemt u mee in de zoektocht naar steeds wetenschappelijkere en steeds humanere executiemethodes. Van de galg, via de elektrische stoel en de gaskamer, naar het dodelijke injectieapparaat en terug, opent *Lethal Inc.* de deuren naar een schimmige bedrijfstak waarin het grotesk abnormale verheven is tot normaliteit en routine.

Mysterieuze omzettingstabellen

Iedere editie belicht *De Moeial* een uitspraak van de Raad voor Beslissingen inzake Studievoortgangsbetwistingen. De Raad is een rechtscollege waar studenten een beroep kunnen instellen tegen een studievoortgangsbeslissing van hun hogeronderwijsinstelling, zoals bijvoorbeeld de evaluatie van een stage of een examen. De student moet eerst wel alle interne beroepsmogelijkheden uitgeput hebben; meteen naar de Raad stappen zonder eerst de studievoortgangsbeslissing aan de instelling zelf aan te vechten, is niet mogelijk. Is een student het niet eens met het intern beroep, dan pas kan hij naar de Raad stappen. Tegen een beslissing van de Raad is enkel beroep mogelijk bij de Raad van State.

Een studente die haar derde bachelorjaar Geschiedenis volledig aflegde aan een Noord-Amerikaanse universiteit schrok zich een hoedje toen ze, eenmaal terug in België, de omzettingstabel vernam die haar faculteit hanteert. In haar eerste twee bachelorjaren had ze aan haar Vlaamse instelling een gemiddelde van 70,22% behaald, op haar uitwisselingsjaar boekte ze een resultaat van 73%. Groot was haar verbazing dan ook toen haar ter ore kwam dat ze haar bachelordiploma had behaald met een eindpercentage van 69,80%.

Haar moederuniversiteit had, zoals gebruikelijk, een omzettingstabel gebruikt die het gemiddelde van haar derde bachelorjaar verminderde tot 69,375%, ook al bekleedt haar alma mater een lagere plek op de universiteitsranking *Times Higher Education* dan haar gastuniversiteit. De omzetting is niet gebeurd via de *ECTS-grading scale* (een raamwerk van de Europese commissie dat grades, de standaard voor heel wat Angelsaksische quoteringen, omzet in percentages, nvdr.), maar op basis van een vergelijking van de gemiddelde resultaten van de studenten op uitwisseling met zij die de opleiding aan de Vlaamse universiteit volgen. Die omzetting wilde de studente aan de kaak stellen. Na intern beroep verscheen haar zaak op 17 augustus voor de Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbetwistingen.

De studente was er van op de hoogte dat de resultaten aan haar gastuniversiteit zouden worden omgezet, maar de omzettingstabel zelf zag ze pas een

eerste keer op 13 juli 2012, de dag van de uitspraak van het intern beroep. De Vlaamse instelling stelde dat de studente op de derde infosessie voor uitwisselingsstudenten de kans had om vragen te stellen over de omzetting. Bovendien hing de tabel op in het lokaal van de faculteitsverantwoordelijke voor de uitwisselingen; digitaal waren de exacte cijfers niet meer te vinden, vermits er in het verleden studenten waren die met de geprinte tabel in de hand aan hun docenten in het buitenland punten extra gingen vragen, gezien “de tabel bewees dat er punten werden afgetrokken (sic).”

Verder beriep de studente zich op de discrepantie tussen de omzettingstabellen van de faculteit Letteren en die van Economie en Bedrijfswetenschappen. Op de website van die laatste faculteit is de tabel wel te vinden. Volgens deze berekening zou haar gemiddelde voor het derde bachelorjaar niet 69,375% bedragen, maar wel 74,375%. Dat verschil van 5% vond de studente onrechtvaardig, te meer omdat ze enkele vakken had gevolgd met studenten van die faculteit. Voor haar was de grootte van de onderscheiding dan ook niet de hoofdzaak, maar wel net die 70%-grens, gezien die door heel wat universiteiten gebruikt wordt als ondergrens om studenten toe te laten.

De Raad kon niet ingaan op de inhoudelijke toepassing van de omzettingstabel – de Raad kan immers “niet in de plaats van de instelling treden”, zoals dat zo mooi heet, maar gaat enkel na of de instelling de regels gevolgd heeft bij het nemen van de studievoortgangsbeslissing – maar had toch bezwaar tegen de gang van zaken. Volgens de Raad kon het niet door de beugel dat de omzetting een louter rekenkundige bewerking was: “Dit onthefte de examencommissie niet van haar taak om in een individueel geval een gemotiveerde uitspraak te doen over de punten die aan de student worden toegekend.” De Raad vernietigde dan ook de uitspraak van de beroepscommissie, die op 13 juli had geoordeeld dat het beroep van de studente ongegrond was. De commissie van de instelling moet aldus een nieuwe beslissing nemen mét motivering die verder gaat dan enkel het vermelden van de mathematische bewerking van de omzetting. (rc) ⚡

Colofon

Adres: Triomflaan 35, 1160 Brussel

Mail: redactie@demoelial.be

Web: www.demoelial.be

+ [facebook](#), [twitter](#), [issuu](#)

Hoofdredacteur: Stéphanie Romans

Adjunct-redacteur: Joren Janssens

Secretaris: Alvaro Avelar

Redactieleden: Nathaniël Bovin, Ruben Claesen, Olivier Dieleman, Sarah Fellahi, Sandro González-

Maseda, Sarah Hamdi, Kenneth Pontzeele, Piet Van de Velde, Paola Verhaert

Redactiemedewerkers: Erwin Aerts Lopez, Manly Callewaert, Thomas Devliegere, Silke Goubin, Quinten Joris, Ken Pieraerts

Fotografie: Manly Callewaert

Illustratie: Quinten Joris

Ereleden: M. Magits, Jean-Paul Sartre, Jim Van Leemput, S. Carmiggelt, Stig Geukens

Eindredactie: Nathaniël Bovin, Thomas Devliegere, Ruben Claesen, Joren Janssens, Quinten Joris, Stéphanie

Romans

Jaarabonnement: 30 euro

Stuur uw aanvraag en adresgegevens naar redactie@demoelial.be

Oplage: 2000 exemplaren

Formaat: 236 mm x 300 mm

Verantwoordelijke uitgever: Ruben Claesen, de Moeial, Triomflaan 35, 1160 Oudergem

25,45,102,204...

Best four?

